

Ankestyrelsen

Socialstyrelsen

Task Force analyserapport Fredericia Kommune

DATO 14.01.2022

Viden til gavn

Indhold

1. Sammenfatning, baggrund og indhold	2
Sammenfatning af analysens hovedkonklusioner	2
Sammenfatning af Task Forcens anbefalinger	4
Baggrund for Task Force forløb	5
Kvalitet i sagsbehandlingen.....	6
Løsningsfokuseret tilgang	6
Rapportens opbygning og datagrundlag	6
2. Overordnet styring og faglig ledelse.....	8
Politik, strategi og styring	9
Ledelsesinformation, ledelsestilsyn og sagssparring	11
Tværfagligt samarbejde – i det forebyggende arbejde	14
3. Faglig udredning.....	15
Underretninger.....	16
Børnefaglige undersøgelser	19
4. Valg af indsats og opfølgning.....	24
Valg af indsats	25
Opfølgning	28
5. Inddragelse.....	30
Bilag 1 Resultat af sagsgennemgang	34
Ankestyrelsens sagsgennemgang	34
Ankestyrelsens juridiske sagsgennemgang	44
VISOs socialfaglige vurdering	50
Bilag 2 Datakilder og metode	55
Skriftligt materiale	55
Interview	55
Ankestyrelsens juridiske sagsgennemgang	56
VISOs socialfaglige sagsgennemgang	61

1. Sammenfatning, baggrund og indhold

Sammenfatning af analysens hovedkonklusioner

Denne rapport indeholder en analyse af myndighedsarbejdet på det udsatte børn- og ungeområdet i Fredericia Kommune. Rapporten er udarbejdet af Task Forcen på børne- og ungeområdet i efteråret 2021. Rapporten er udarbejdet på baggrund af skriftligt materiale fra Fredericia Kommune, interview med en række aktører i Fredericia Kommune samt en juridisk og socialfaglig sagsgennemgang gennemført af henholdsvis Ankestyrelsen og VISO i Socialstyrelsen.

Denne sammenfatning præsenterer analysens overordnede konklusioner, som kan drages på tværs af rapportens kapitler. Hvert kapitel indeholder en sammenfatning af de identificerede styrker og udviklingspunkter samt Task Forcens anbefalinger for det tema, som det enkelte kapitel belyser. De overordnede konklusioner følger nedenfor:

God faglig kvalitet i sagsbehandlingen og brug af socialfaglige metoder

Task Forcens analyse tegner generelt et billede af, at sagsbehandlingen i Fredericia Kommune er af god faglig kvalitet. Der er en god håndtering af underretninger og en tidlig fokusering af problemstillingen i sagerne. Dette bidrager efterfølgende til en god fokusering af de børnefaglige undersøgelser, der ydermere indeholder gode faglige vurderinger. Analysen vidner også om, at rådgiverne benytter socialfaglige metoder som ICS og LØFT i sagsbehandlingen, og at disse bidrager til at kvalificere arbejdet. Interview med rådgivere fra Modtagelsen, Familierådgivningen og Ungdomsrådgivningen vidner efter Task Forcens vurdering om, at rådgiverne forholder sig aktivt til lovgivning, metoder og teori og tager ansvar for både deres eget sagsarbejde og afdelingens arbejde som helhed.

Analysen viser desuden, at der internt i Familieafdelingen foretages både ledelsestilsyn og sagsgennemgang. Det samlede datamateriale tyder på, at begge dele bidrager til styring og kvalificering af det konkrete sagsarbejde hos den enkelte rådgiver og til at understøtte den generelle kvalitet. Task Forcen finder dette positivt.

Til trods for at analysen overordnet tegner et billede af generel god kvalitet i sagsbehandlingen og et velfungerende ledelsestilsyn, er der også eksempler på manglende lovmedholdelighed i sagsbehandlingen. Det gælder blandt andet i arbejdet med handleplaner og kravene i servicelovens § 48.

Mundtlige og kulturbårne procedurer og værdier, men manglende skriftlighed og fælles kvalitetsforståelse

Analysen tegner et billede af, at procedurer og værdier i Familieafdelingen i overvejende grad er kulturbårne og overleveres mundtligt. Det er en styrke, at der er en så stærk kultur og fælles forståelse af værdier. Task Forcen vurderer dog, at det ikke kan stå alene. Analysen vidner om, at rådgiverne i flere tilfælde er i tvivl om konkrete procedurer, tilgange og om, hvad der forventes

af dem, og at det er vanskeligt for rådgiverne at finde svar på dette på anden vis end at spørge enten kollegaer, de faglige konsulenter eller lederne. Familieafdelingen har en elektronisk håndbog, men den er uoverskuelig og dermed vanskelig for rådgiverne at finde svar i. Samtidig er store dele af håndbogen forældet, uden at dette fremgår tydeligt.

Task Forcens analyse viser, at rådgiverne har gode muligheder for individuel sparring hos kollegaer, de faglige konsulenter og lederne og dermed har mulighed for at opsøge retning for arbejdet i den konkrete sag. Samtidig peger analysen dog også på, at der generelt mangler en fælles forståelse af kvalitet i de forskellige sagsskridt i arbejdet. Task Forcens vurderer, at dette blandt andet hænger sammen med de manglende skriftlige procedurer. Det kan også hænge sammen med, at der ifølge medarbejderne kun i begrænset omfang gennemføres fælles sagsdrøftelser i de enkelte grupper. Hvis kommunen ønsker at understøtte en fælles tilgang til arbejdet og en fælles forståelse af kvalitet, kræver det udover fælles drøftelser, at der internt blandt de faglige konsulenter og ledere er en tydelig og høj grad af ensartet forståelse af retning og kvalitet på tværs af sparring, samt at alle rådgivere selv opsøger denne sparring.

Gode eksempler på inddragelse og samarbejde, men også opmærksomhedspunkter

Task Forcens analyse tegner generelt et billede af, at Familieafdelingen er gode til at inddrage barnet, den unge og forældrene i sagerne. Det fremgår f.eks. af de sager, VISO har gennemgået, at der i flere sager er regelmæssig kontakt, og at rådgiverne på forskellig vis forsøger at belyse barnets, den unges og forældrenes perspektiver. Det understøttes desuden af interview med rådgiverne i både Modtagelsen, Familierådgivningen og Ungdomsrådgivningen.

Samtidig viser Ankestyrelsens sagsgennemgang dog, at barnets holdning til en påtænkt foranstaltning ikke altid tilvejebringes, før der træffes afgørelse om en foranstaltning. Dermed er kravet i servicelovens § 48 om en børnesamtale inden afgørelse om en foranstaltning ikke overholdt. Der er ligeledes eksempler på, at forældrenes holdning heller ikke belyses i tilstrækkelig grad. Det kan have den betydning, at kommunen iværksætter foranstaltninger uden at vide, om barnet og familien er enige i det konkrete valg af indsats og ønsker at indgå i samarbejde om indsatsen. Både sagsgennemgang og interview vidner derudover om, at barnets private netværk kun i begrænset omfang afdækkes og inddrages i løsningen af barnets behov.

Analysen tyder også på, at der generelt er et godt samarbejde imellem Familieafdelingen og det professionelle netværk omkring barnet og familien. Det kommer f.eks. til udtryk ved eksempler i både sagsgennemgang og interview, at det professionelle netværks perspektiv inddrages i forbindelse med udredning og opfølgning. Samtidig viser analysen dog også, at især almenområdet oplever, at de med fordel kunne inddrages langt mere i eksisterende sager.

Manglende overordnede styringsdokumenter og ledelsesinformation

Task Forcens analyse tegner overordnet et billede af, at Fredericia Kommune udover den sammenhængende børne- og ungepolitik mangler styringsdokumenter for området, herunder beskrivelser af overordnede målsætninger, visioner og værdier. Den sammenhængende børne- og ungepolitik er desuden udløbet, og der arbejdes ikke længere aktivt med denne. Manglen på styringsdokumenter betyder, at der reelt ikke er en tydelig defineret ramme for arbejdet i Familieafdelingen, og at det dermed kan blive vanskeligt at styre og målrette området på et mere overordnet niveau.

Samtidig viser analysen, at resultater, udfordringer og generelt kendskab til Familieafdelingens arbejde ikke eller sjældent viderefremmes til forvaltningsledelse eller det politiske udvalg i form af systematisk ledelsesinformation. Det betyder, at der mangler sammenhæng mellem det daglige arbejde i Familieafdelingen og Fredericia Kommunes mere overordnede intentioner og strategier for området.

Task Forcen vurderer, at den manglende overordnede styring indebærer en risiko for, at det gode socialfaglige arbejde, der udføres i Familieafdelingen, ikke er i tråd med intentioner og ønsker fra forvaltningsledelsen og det politiske udvalg. Det kan risikere at medvirke til, at Familieafdelingens arbejde mister sin legitimitet internt i kommunen, og at afdelingen kommer til at mangle den nødvendige politiske og ledelsesmæssige understøttelse i deres opgavevaretagelse.

Sammenfatning af Task Forcens anbefalinger

På baggrund af analysen giver Task Forcen en række konkrete anbefalinger, som præsenteres i starten af hvert kapitel. I dette afsnit sammenfattes de væsentligste anbefalinger under nogle overordnede temaer. Task Forcen er bekendt med, at Fredericia Kommune allerede i en periode har været i gang med at styrke området for udsatte børn og unge, bl.a. på baggrund af en analyse fra Rambøll Management, og at der pågår et arbejde i forhold til flere af de følgende anbefalinger.

Fortsat understøttelse af den gode faglige kvalitet, brug af socialfaglige metoder og lovmedholdelighed

Task Forcen anbefaler, at Fredericia Kommune fortsætter med at understøtte det gode faglige arbejde, som rådgiverne udfører, og bidrager til at fastholde rådgivernes engagement, refleksivitet, viden og ansvarlighed. Det kan kommunen blandt andet gøre ved, at lederne og de faglige konsulenter sammen med rådgiverne fortsætter arbejdet med forankring og brug af socialfaglige metoder og holder fast i de veletablerede ledelsestilsyn og sagsgennemgange. Ydermere anbefaler Task Forcen, at Familieafdelingen fortsat har fokus på lovmedholdelighed, og på nogle områder skærper denne opmærksomhed, f.eks. omkring udarbejdelse af handleplaner før der træffes afgørelse om foranstaltning og overholdelse af kravene i servicelovens § 48.

Fastholdelse af den stærke kultur og fælles værdier, understøttet af øget skriftlighed og fælles forståelse af kvalitet

Task Forcen anbefaler, at Fredericia Kommune sætter fokus på, hvordan de kan fastholde en fælles overordnet forståelse af værdier og retning for arbejdet på tværs af alle medarbejdere.

Task Forcen vurderer, at der er behov for, at Fredericia Kommune nedskriver procedurer for sagsbehandlingen og sikrer sig, at de er let tilgængelige, så rådgiverne kan orientere sig i dem, og så der i mindre grad opstår risiko for egne fortolkninger eller unøjagtige gengivelser af det aftalte. Det er således Task Forcens anbefaling, at kommunen fortsætter arbejdet med at revidere den nuværende elektroniske håndbog, så den er retvisende, overskuelig og tilgængelig.

Derudover anbefaler Task Forcen, at Familiedelingen har fælles og kontinuerlige drøftelser af kvalitet i samtlige sagsskridt, så der etableres en fælles kvalitetsforståelse på tværs af alle medarbejdere, og det samtidig er tydeligt for rådgiverne, hvad der forventes af dem og deres tilgang til arbejdet. I den forbindelse anbefaler Task Forcen, at kommunen prioriterer at give rådgiverne mulighed for at drøfte sager i fællesskab og sammen med faglige konsulenter og/eller

ledere, f.eks. på gruppemøder. Dette kan understøtte en fælles forståelse af kvalitet i arbejdet, og hvilke tilgange der kan bidrage til dette.

Forsat relevant med fokus på inddragelse og samarbejde

Task Forcen anbefaler, at Fredericia Kommune fortsætter arbejdet med at inddrage alle børn, unge og forældre i egen sag ud fra de positive erfaringer, der allerede er med inddragelse i Familieafdelingen. Det anbefales yderligere, at kommunen sørger for, at alle rådgivere ved, hvordan deres samtaler med børnene og de unge i højere grad opfylder kravene i servicelovens § 48.

Derudover anbefaler Task Forcen, at Familieafdelingen fortsætter sit arbejde omkring afdækning og inddragelse af barnets og familiens private netværk, og at det i endnu højere grad bliver en integreret del af sagsbehandlingen i samtlige sager.

Samtidig anbefales det, at Familieafdelingens positive samarbejde med det professionelle netværk udbredes til samtlige sager, så bl.a. almenområdet i større grad får mulighed for at bidrage til imødekommelsen af barnets behov også i eksisterende sager.

Behov for skriftlige rammer og overordnet styring af området

Task Forcen anbefaler, at Fredericia Kommune opdaterer sin børne- og ungepolitik samt udarbejder skriftlige styringsdokumenter, f.eks. i forhold til visioner og værdier for det specialiserede børn- og ungeområde. I den forbindelse anbefaler Task Forcen, at kommunen tydeliggør, hvad der er de overordnede forventninger, mål og intentioner for Familieafdelingen, så det bliver muligt for afdelingen at arbejde i forhold hertil.

Ligeledes anbefaler Task Forcen, at kommunen sikrer systematisk og nærmere defineret ledelsesinformation fra Familieafdelingen til forvaltningsledelsen samt det politiske niveau.

Baggrund for Task Force forløb

Der har de senere år været et stort fokus på kvaliteten af sagsbehandlingen på området for udsatte børn og unge. Dette fokus afspejles i reformer på området. For eksempel har Anbringelsesreformen og Barnets Reform bidraget til, at målene med og kravene til myndighedsarbejdet på området for udsatte børn- og unge er blevet tydeligere. Det overordnede mål er, at børn og unge med særlige behov opnår de samme muligheder for personlig udvikling, sundhed og et selvstændigt voksenliv, som deres jævnaldrende. Væsentlige faktorer til at sikre dette er, at myndighedsarbejdet er kendetegnet ved en helhedsorienteret, kontinuerlig og sammenhængende indsats; inddragelse af barnet/den unge, familien og netværket; samt understøttelse af barnets/den unges uddannelse og sociale relationer.

Som led i at understøtte dette kvalitetsarbejde blev Task Forcen på området for udsatte børn og unge etableret af satspuljepartierne i 2012. Task Forcens formål er at styrke kvaliteten i sagsbehandlingen på området gennem rådgivning, sparring og dialog med kommunale ledere og sagsbehandlere. Målet er at fremme læring, faglig kapacitetsopbygning og understøtte implementering i kommunerne, og dermed bidrage til at sagsbehandlingen sker på et solidt fagligt grundlag med udgangspunkt i børnenes behov og børnenes, familiernes og netværkets ressourcer.

Task Forcen består af medarbejdere fra Socialstyrelsen og Ankestyrelsen, som bidrager med aktuelt bedste viden på børne- og ungeområdet samt med socialfaglige, juridiske og analytiske kompetencer.

Kommuner kan ansøge om, at Task Forcen gennemfører et analyse- og udviklingsforløb i den pågældende kommune. Fredericia Kommune modtog tilsagn om at indgå i et Task Force forløb i 2021. Det samlede analyse- og udviklingsforløb varer knap to år i alt.

Med afsæt i nærværende analyserapport udarbejder Fredericia Kommune en udviklingsplan. I udviklingsplanen er der fokus på Fredericia Kommunes ambitioner, mål og initiativer for det videre arbejde. Udviklingsplanen er et styringsredskab, som skal bruges mellem Fredericia Kommune og Task Forcen i forhold til en fælles forståelse af de opgaver og forpligtelser, begge parter har i forløbet.

Kvalitet i sagsbehandlingen

I analysen og rådgivningsforløbet zoomes ind på udvalgte temaer, som tilsammen er centrale forudsætninger og hovedingredienser i en sagsbehandling af høj kvalitet. De enkelte temaer uddybes i kapitlerne, men præsenteres i overskriftsform her:

- Faglig udredning, herunder udarbejdelse af den børnefaglige undersøgelse (kapitel 3)
- Valg af indsats, herunder arbejdet med handleplaner (kapitel 4)
- Opfølgning, (kapitel 4)
- Inddragelse af barnet/den unge, familie og det private netværk (kapitel 5)

En vigtig forudsætning for at kvaliteten udmøntes på tværs af disse fire temaer, er desuden, at der er sammenhæng mellem politik, styring, faglig ledelse og praksis. Dette belyses i kapitel 2.

Pejlemærkerne strukturerer analysen og i arbejdet med udviklingsplanen vil Task Forcen understøtte kommunens arbejde med at skabe kvalitet i sagsbehandlingen med afsæt i disse pejlemærker

Løsningsfokuseret tilgang

Afsættet for Task Forcens analyse og rådgivning er en løsningsfokuseret tilgang, hvor der er fokus på, hvordan Fredericia Kommune kan styrke og udbrede velfungerende elementer i sagsbehandlingen til en ensartet praksis på børn og unge myndighedsområdet. Fokus er således på at afdække styrker og udviklingspunkter både i den konkrete sagsbehandling, i organiseringen og styringen af området. Med en løsningsfokuseret tilgang vil der således være fokus på, at identificere hvad der fungerer godt i sagsbehandlingen, organiseringen, styringen samt hvad der skal til for at optimere de områder, hvor der er et udviklingspotentiale.

Rapportens opbygning og datagrundlag

Rapporten består af delanalyser af ovennævnte kvalitetstemaer. Hvert kapitel indledes med en beskrivelse af, hvad Task Forcen forstår som god kvalitet i forhold til det givne pejlemærke. Derefter følger en opsummering af styrker og udviklingspunkter samt Task Forcens anbefalinger for det pågældende tema. Herefter følger analysen, der danner baggrunden for Task Forcens vurdering af styrker, udviklingspunkter og anbefalinger.

Rapporten er baseret på en række datakilder:

- Ankestyrelsens juridiske gennemgang af 20 sager fra kommunen
- VISOs socialfaglige gennemgang af 10 af sagerne fra kommunen
- Skriftligt materiale fra kommunen
- Viden fra en kvalitetsworkshop med kommunens medarbejdere
- Interview med ledere og medarbejdere i kommunen og udvalgte samarbejdspartnere

Analysen udarbejdes på baggrund af det samlede datagrundlag, hvor formålet er at belyse praksis i Fredericia Kommune.

I bilag 1 ses en sammenfatning af resultaterne fra sagsgennemgangen. Da der er tale om et mindre antal af sager giver sagsgennemgangen ikke et repræsentativt billede af sagsbehandlingen i Fredericia Kommune, men et indblik i hvilke overordnede mønstre, der gør sig gældende for sagsbehandlingen i kommunen i forhold til de fire pejlemærker. For eksempel mønstre i forhold til kommunens praksis for inddragelse af barnet, familien og netværket i sagsbehandlingen, om der er ensartet praksis ift. anvendte metoder og redskaber i sagsbehandlingen, hvordan der dokumenteres i sagerne, og om der er bestemte tendenser i forhold til, hvordan sagsbehandlerne går til opgaven enten overordnet eller i de enkelte sagsbehandlingstrin. I interview spørges nærmere ind til de mønstre, som sagsgennemgangen viser, for at undersøge om fundene i sagsgennemgangen er udtryk for generelle tendenser i kommunens sagsbehandlingspraksis.

I bilag 2 uddybes de datakilder og metoder, der ligger til grund for Task Forcens samlede analyse.

2. Overordnet styring og faglig ledelse

Dette kapitel belyser i hvilken udstrækning, der er sammenhæng mellem den overordnede styring og den konkrete praksis i kommunen, samt hvordan den faglige ledelse understøtter kvaliteten i sagsbehandlingen.

Det er en forudsætning for kvalitet i arbejdet, at de politiske visioner og rammer er understøttet i den faglige ledelse. Samtidig er det hensigtsmæssigt, at disse visioner er afspejlet og 'oversat' til konkrete procedurer, som sagsbehandleren arbejder efter. Den faglige ledelse har en stor rolle i at sikre, at der bygges bro mellem de prioriteringer og målsætninger, der er udstukket politisk og den konkrete sagsbehandling, der bliver udført af sagsbehandlerne.

Det er ligeledes en forudsætning for kvalitet i arbejdet, at kommunens ledelsesstruktur bygger på en klar placering af opgaver og ansvar, og at sagssparring understøtter læring og en ensartet sagsbehandling baseret på et fælles fagligt grundlag.

Aktiv styring forudsætter også systematisk brug af ledelsesinformation i den daglige styring og løbende opfølgning. God ledelsesinformation understøtter den røde tråd mellem de politiske prioriteringer, forskellige ledelsesniveauer og den konkrete sagsbehandling.

I den tidlige og forebyggende indsats er det desuden afgørende at kommunen sikrer, at de børn, der har behov opdages på et tidligt tidspunkt. Det er vigtigt, at der på tværs af fagprofessionelle er en fælles systematik til opsporing af børn i risiko for udsathed, og at organiseringen og samarbejdet på tværs af sektorer understøtte en helhedsorienteret indsats.

For temaet "Overordnet styring og faglig ledelse" vurderer Task Forcen, at følgende er de primære styrker i Fredericia Kommunes sagsbehandling:

- Tydelig brug af socialfaglige metoder
- Velfungerende ledelsestilsyn og sagsgennemgang
- Gode muligheder for individuel og kollegial sagssparring
- Kendt og benyttet beredskabsplan til forebyggelse, opsporing og håndtering af sager med vold og seksuelle overgreb mod børn og unge
- Veletableret forebyggende tværfagligt samarbejde

Task Forcen vurderer, at følgende er de primære udviklingspunkter i Fredericia Kommunes sagsbehandling:

- Forældet sammenhængende børne- og ungepolitik
- Manglende skriftlige styringsdokumenter
- Manglende implementering og forankring af initiativer og projekter
- Manglende ledelsesinformation fra Familieafdelingen til forvaltningsledelse og det politiske udvalg
- Begrænset mulighed for fælles sagsdrøftelser
- Manglende fælles forståelse af kvalitet i de forskellige sagsskridt

- Forældet og uoverskuelig håndbog
- Uklarhed på tværs af almenområdet og Familieafdelingen omkring, hvornår et barns behov skal håndteres i hhv. almenområdet og hos Familieafdelingen

På den baggrund anbefaler Task Forcen, at Fredericia Kommune:

- Opdaterer kommunens sammenhængende børne- og ungepolitik
- Udarbejder skriftlige styringsdokumenter samt skriftliggør målsætninger, visioner og værdier for arbejdet
- Sørger for at implementere iværksatte initiativer og projekter samt ikke at igangsætte mere, end det er muligt at arbejde videre med i forhold til implementering og forankring
- Afrapporterer ledelsesinformation systematisk, f.eks. ud fra nærmere defineret årshjul, til såvel forvaltningsledelse som politisk udvalg
- Prioriterer tid til fælles drøftelse af sager på gruppemøder
- Sikrer fælles forståelse af kvalitet og tilgange i sagsbehandlingen via drøftelser såvel som skriftlige procedurer
- Opdaterer den elektroniske håndbog, så den bliver overskuelig og relevant at bruge for rådgiverne
- Tydeliggør for medarbejdere både på almenområdet og i Familieafdelingen, hvornår et barns behov håndteres i hvilket regi

Politik, strategi og styring

Forældet børne- og ungepolitik og manglende skriftlige styringsdokumenter

Fredericia Kommune har en sammenhængende børne- og ungepolitik gældende i perioden 2017-2020, som endnu ikke er blevet opdateret. I forhold til det udsatte børne- og ungeområde fremhæves der i politikken blandt andet tidlig opsporing og indsats samt støtte så tæt på lokalmiljø som muligt som overordnede målsætninger. Herudover er det ikke muligt for Task Forcen at identificere andre skriftlige styringsdokumenter eller strategier i det fremsendte materiale, herunder dokumenter, der beskriver Familieafdelingens målsætninger, visioner og værdier.

Både rådgivere, ledere og samarbejdspartnere giver i interview udtryk for kendskab til Fredericia Kommunes sammenhængende børne- og ungepolitik. Samtidig giver såvel ledergruppen (leder af Familierådgivningen, leder af Ungdomsrådgivningen og de faglige konsulenter) som fungerende fagchef og fungerende direktør udtryk for, at den sammenhænge børne- og ungepolitik ikke fungerer som et aktivt styringsdokument hos hverken det politiske udvalg eller i Familieafdelingen. Fungerende fagchef og fungerende direktør giver ligeledes udtryk for, at der ikke findes politiske strategiske pejlemærker for området, ligesom der ikke er kendskab til egentlige strategier for området.

Mundtlig og kulturbårne procedurer og værdier

På tværs af interview udtrykker ledelse og medarbejdere en fælles forståelse, hvad angår afdelingens målsætninger, procedurer og værdier som f.eks. tidlig indsats og borgeren som ekspert i eget liv. Fungerende fagchef og fungerende direktør giver i interview udtryk for, at de oplever, at kommunens værdier afspejles i Familieafdelingens arbejde trods disse ikke fremgår skriftligt. Lederne og de faglige konsulenter fortæller i interview, at de oplever, at der blandt dem

er en enighed om målsætninger, procedurer og værdier for arbejdet. Denne enighed er opstået gennem drøftelser over årene, og er dermed blevet en indgroet del af kulturen i afdelingen, trods det ikke fremgår af skriftelige dokumenter. De giver dog samtidig udtryk for, at de er i tvivl om, hvorvidt og i hvilket omfang denne enighed også er kendt af rådgiverne i afdelingen.

Tydelig brug af socialfaglige metoder men behov for yderligere implementering og forankring

Ud fra VISOs sagsgennemgang ses tydeligt brug af socialfaglige metoder som ICS og LØFT. Interview med rådgiverne i Modtagelsen, Familierådgivningen og Ungdomsrådgiverne bekræfter, at både ICS og LØFT benyttes som metoder i arbejdet. Samtidig fortæller rådgiverne dog også, at de bruger metoderne meget forskelligt på tværs af afdelingen. Derudover er det også forskelligt i hvilket omfang og til hvad, rådgiverne benytter sparring med ICS-superbrugerne.

Både rådgiverne, lederne og de faglige konsulenter påpeger i interview, at der er flere nye medarbejdere, der ikke har deltaget på LØFT-uddannelsen, og de har dermed vanskeligt ved at anvende metoden. Samtidig fortæller rådgiverne, at der er blevet udpeget nøglepersoner i forhold til LØFT i rådgivergruppen. Det er dog uklart, hvorvidt dette er meldt ud til samtlige rådgivere, og hvad der konkret ligger i opgaven som nøgleperson.

Initiativer og projekter der ikke altid implementeres og forankres

I det materiale Task Force har fået tilsendt, er der beskrevet flere projekter og initiativer vedrørende f.eks. Trivselslinealen og undersøgelsesplaner. I VISOs og Ankestyrelsens sagsgennemgange er det imidlertid ikke tydeligt, at der benyttes hverken Trivselslineal eller undersøgelsesplaner.

Lederne og de faglige konsulenter bekræfter i interview, at de over årene kan se, at de ofte iværksætter nye initiativer og får ideer til forbedring eller udvikling af den socialfaglige praksis. De får dog ikke fulgt op på disse i tilstrækkelige grad, og initiativerne ender med ikke at blive implementeret, men i stedet løbe ud i sandet. Interview med Modtagelsen, Familierådgivningen og Ungdomsrådgivningen bekræfter, at der hersker tvivl om, hvilke initiativer, tilgange, redskaber og metoder der er iværksat og gældende.

Task Forcens vurdering

Task Forcen vurderer, det er positivt, at Fredericia kommunen har etableret en fælles forståelse af enkelte målsætninger, procedurer og værdier for arbejdet på det udsatte børne- og ungeområde.

Det er dog forbundet med en vis skrøbelighed, at målsætninger, procedurer og værdier ikke også er skriftligt understøttet. Det gælder både med henblik på overlevering af viden til nye medarbejdere, og i forhold til at sikre fælles forståelser og praksis. Task Forcen vurderer, at det også indebærer en risiko for individuelle fortolkninger og upræcis gengivelse af oprindelige intentioner, når videreformidlingen af disse intentioner hovedsageligt sker mundtligt. På den baggrund anbefaler Task Forcen, at Fredericia Kommune udarbejder målbare og tydelige målsætninger, og at procedurer og værdier gøres skriftlige og tilgængelige for samtlige medarbejdere.

Task Forcen vurderer, at det er et udviklingspunkt, at der manglende skriftlige styringsdokumenter af området, herunder at kommunens sammenhængende børne- og ungepolitik er forældet. Det er dog en styrke, at det overordnede indhold af politikken er kendt på tværs af rådgivere, ledere og samarbejdspartnere. De manglende styringsdokumenter betyder, at der reelt ikke er en ramme for arbejdet i Familieafdelingen, og at det overordnet set er vanskeligt at styrke og målrette

arbejdet på området. Der er desuden risiko for, at det gode socialfaglige arbejde, der udføres i Familieafdelingen, ikke er i tråd med intentioner og ønsker fra forvaltningsledelsen og det politiske udvalg, og det dermed risikerer at miste sin legitimitet internt i kommunen. Det er på den baggrund Task Forcens anbefaling, at Fredericia Kommune udarbejder skriftlige styringsdokumenter for området og opdaterer den sammenhængende børne- og ungepolitik.

Task Forcen vurderer det er en styrke, at både sagsgennemgang og interview vidner om tydelig brug af socialfaglige metoder som f.eks. ICS og LØFT, og at dette bidrager til systematik og kvalitet i sagsbehandlingen. Task Forcen finder, at det er muligt at styrke brugen af metoder yderligere ved en større ensretning omkring hvilke metoder og redskaber, der kan benyttes i de forskellige sagsskridt.

Det er ligeledes vurderingen, at det er positivt, at Fredericia Kommune er opmærksomme på ny viden, redskaber og projekter, der kan bidrage til at kvalificere arbejdet. Samtidig finder Task Forcen dog, at det kan komme til at virke forstyrrende for rådgiverne, når de ofte præsenteres for nye initiativer og projekter, uden at de efterfølgende ved, om disse er blevet implementeret og forankret. Task Forcen vurderer, at det kan blive uklart for rådgiverne, hvilke redskaber de f.eks. forventes at benytte, og der er dermed risiko for, at rådgiverne bliver usikre på, hvad der reelt forventes af dem i arbejdet. På den baggrund anbefaler Task Forcen, at iværksatte initiativer og projekter implementeres og forankres, og at det gøres tydeligt for rådgiverne, hvordan det forventes, at de tilgår arbejdet. Samtidig anbefales det, at der ikke igangsættes flere projekter og initiativer, end det er muligt at implementere og forankre og for rådgiverne at have ressourcer og kapacitet til at inkorporere i deres daglige arbejde.

Ledelsesinformation, ledelsestilsyn og sagssparring

Generelt manglende ledelsesinformation

Ud fra det fremsendte materiale er det ikke muligt for Task Forcen at identificere, at der arbejdes aktivt og systematisk med ledelsesinformation til hverken det politiske udvalg eller forvaltningsledelsen.

Såvel lederne som fungerende fagchef og fungerende direktør bekræfter i interview, at der ikke systematisk udarbejdes ledelsesinformation fra Familieafdelingen til hverken forvaltningsledelsen eller det politiske udvalg. Lederne forklarer, at der tidligere har været sporadisk afrapportering til det politiske udvalg, og at det hovedsageligt var den tidligere fagchef, der var ansvarlig for dette. Det betyder, at seneste afrapportering var i foråret 2021, inden daværende fagchef ophørte i sin stilling. Ifølge fungerende fagchef og fungerende direktør har der i forbindelse med tidligere afrapporteringer til det politiske udvalg været en oplevelse af et politisk ønske om at modtage oplysninger på et meget detaljeret niveau. Modsat har der fra Familieafdelingens side været en bekymring for, at det politiske niveau kom for dybt ned i enkeltsager. Den sporadiske ledelsesinformation til det politiske udvalg har ledt til handlinger f.eks. i form af flere medarbejderressourcer til Familieafdelingen.

Velfungerende ledelsestilsyn og sagsgennemgang

Af det skriftlige materiale, Task Forcen har set, fremgår en beskrivelse af Fredericia Kommunes ledelsestilsyn med sagerne på udsatte børn- og ungeområdet. Her fremgår det blandt andet, at en af de faglige konsulenter udfører ledelsestilsyn fire gange om året i ca. 20 sager pr. gang på tværs af hele Familieafdelingen. Der føres ledelsestilsyn ud fra et årshjul med fastlagte tematikker. Disse kan dels være i forhold til pejlemærkerne for kvalitet i sagsbehandlingen og dels ud fra resultaterne af Ankestyrelsens Børnesagsbarometer. Som del af ledelsestilsynet

gennemgår den samme faglige konsulent en hel sag fra start til slut pr. kvartal. Der afholdes en fælles læringsdag på baggrund af ledelsestilsyn, hvor fund formidles til alle rådgiverne. Derudover formidles fundene skriftligt til lederne.

Ud over ledelsestilsyn udføres sags gennemgang hos samtlige rådgivere to gange om året. Dette varetages af de faglige konsulenter. Her kontrolleres lovmedholdelighed i alle sager. Resultat af sags gennemgangen indføres i et skema, der sendes til såvel den enkelte rådgiver som dennes leder eller faglige konsulent.

På tværs af interview med ledergruppen såvel som Modtagelsen, Familierådgivningen og Ungdomsrådgivningen bekræftes, at ledelsestilsyn og sags gennemgang udføres som ovenfor beskrevet. Flere af rådgiverne peger i interview på, at de tidligere har følt sig udstillet, hvis det var en af deres sager, der blev gennemgået til den fælles læringsdag. Der udarbejdes nu i stedet et notat, som går i dybden med sagen, hvilket de oplever, som meget lærerigt. Nogle af rådgiverne efterlyser dog, at der i højere grad følges op på fund fra sags gennemgang.

Gode muligheder for individuel og kollegial sagssparring, men mangel på fælles drøftelser af sager

På tværs af interview med Familierådgivningen og Ungdomsrådgivningen fortæller rådgiverne, at de har mulighed for at drøfte sager med både de faglige konsulenter og lederne. De oplever, at der er gode muligheder for sparring især i forhold til de mere komplicerede sager, mens de kunne ønske sig mere sparring og drøftelse af retning i de mindre komplicerede sager.

Hos rådgiverne i Modtagelsen og Ungdomsrådgivningen kan der dog være en oplevelse af, at de hovedsagelig benytter deres kollegaer til sparring, og at de kan savne mere faglig ledelse.

Lederne, de faglige konsulenter og rådgiverne fortæller i interview, at der afholdes gruppemøde en gang om ugen i både Modtagelsen, Familierådgivningen og Ungdomsrådgivningen. Der er mulighed for sparring både ud fra ICS og ud fra LØFT. Gruppemøderne i Familierådgivningen afholdes med faglig konsulent, mens det er lederen, der deltager ved gruppemøder i Modtagelsen og Ungdomsrådgivningen.

På tværs af interview fortæller rådgiverne, at gruppemøderne ofte enten bliver aflyst, eller er fyldt med andre ting, og de oplever derfor, at der ikke er tid til fælles drøftelser af sager.

Ledergruppen kan imidlertid ikke genkende billedet af aflysninger af gruppemøderne.

Manglende fælles forståelse af kvalitet

Ud fra det materiale Task Forcen har modtaget, er det umiddelbart ikke muligt at identificere noget, der kan understøtte en fælles forståelse af kvalitet mellem ledere, faglige konsulenter og rådgivere samt på tværs af hele Familieafdelingen. Der ses kun begrænsede eksempler på procedurer, der beskriver tilgange i de enkelte sagsskridt på tværs af afdelingen. Eksempelvis findes en velbeskrevet retningslinje for udarbejdelsen af børnefaglige undersøgelser. Dog er denne ikke kendt af samtlige medarbejdere og bliver ikke benyttet aktivt.

Dette bekræftes i interview af lederne og de faglige konsulenter, der fortæller, at de ikke tænker, det er tydeligt for rådgiverne, hvilke krav og forventninger, der er til dem, da dette ud over lovmedholdelighed ikke er nedskrevet. Der gives i ledergruppen udtryk for en formodning om, at der internt blandt lederne og de faglige konsulenter er enighed om et fælles fagligt fundament såvel som forståelse af, hvornår rådgiverne lykkes med deres arbejde, men samtidig også, at dette nok ikke kommer tydeligt nok ud til rådgiverne.

Rådgiverne i Familierådgivningen og Ungdomsrådgivningen fortæller på tværs af interview, at de aldrig eller meget sjældent får feedback på deres skriftlige produkter, som f.eks. børnefaglige

undersøgelser, og dermed ej heller kvaliteten af disse. Rådgiverne giver udtryk for et ønske om en mere tydelig fælles faglig retning i arbejde og om understøttelse af et højt fagligt niveau.

Forældet og uoverskuelig håndbog

Task Forcen har fået tilsendt Familieafdelingens elektroniske håndbog, hvor det er muligt at finde retningslinjer, arbejdsgangsbeskrivelser, procedurer mv. Indholdet i håndbogen er udarbejdet i perioden 2013 til 2021. Ud fra det fremsendte er det tydeligt, at flere af dokumenterne er forældede, mens andre fremstår opdaterede eller netop udarbejdede. Samtidig finder Task Force det dog vanskeligt at identificere, hvorvidt en arbejdsgangsbeskrivelse eller procedure er gældende eller forældet, da det ikke fremgår nogen steder.

På tværs af interview giver både ledergruppen og rådgiverne udtryk for, at håndbogen ikke fungerer optimalt, og at det kan være svært at finde den specifikke arbejdsgangsbeskrivelse, når der er brug for den. Rådgiverne efterlyser fælles nedskrevne procedurer samt en tydeligere videreformidling af nye procedurer.

Lederne og de faglige konsulenter er opmærksomme på problemerne omkring håndbogen både i forhold til, at dele af den er forældet, og i forhold til at den ikke bliver brugt. Det er besluttet, at der skal laves noget helt nyt, som erstatter den nuværende håndbog, hvor nogle af de nyeste opdateringer føres med over i.

Task Forcens vurdering

Task Forcen vurderer, at det er et udviklingspunkt for Fredericia Kommune, at der ikke afrapporteres systematisk ledelsesinformation fra Familieafdelingen til hverken forvaltningsledelse eller det politiske udvalg. Ledelsesinformation kan bidrage til, at forvaltningsledelsen og det politiske udvalg får et større kendskab til Familieafdelingens arbejde, resultater og evt. udfordringer, hvilket igen kan bidrage til en mere kvalificeret overordnet styring og understøttelse af området. Modsat kan manglen på ledelsesinformation bidrage til misforståelser mellem det politiske udvalg, forvaltningsledelse og Familieafdelingen, samt risiko for både manglende overordnet styring og retning.

På den baggrund er det Task Forcens anbefaling, at der etableres en systematisk ledelsesinformation i Fredericia Kommune til såvel forvaltningsledelse som politisk udvalg, og at det er tydeligt, hvad ledelsesinformationen skal indeholde, og hvor ofte den skal afrapporteres.

Task Forcen vurderer, at det er en styrke, at Fredericia Kommune har et veludviklet og velfungerende ledelsestilsyn samt sagsgennemgang.

Det vurderes ligeledes som positivt, at rådgiverne har gode muligheder for sparring både med kollegaer, ledere og faglige konsulenter, og at dette i høj grad bidrager til at sikre den faglige kvalitet i arbejdet. Samtidig finder Task Forcen, at det er et udviklingspunkt, at der ifølge medarbejderne mangler tid til fælles drøftelser af sager i de enkelte grupper, og at dette kan have betydning for manglen på fælles forståelse af kvalitet. Rådgiverne efterlyser disse fælles drøftelser, hvilket Task Forcen ser som et udtryk for ønske om kvalitet i sagsarbejdet og fælles forståelser af tilgange på tværs af rådgiverne. Det er derfor Task Forcens anbefaling, at der sikres tid og rum til fælles drøftelser af sager i de respektive grupper. Det anbefales ligeledes, at Familieafdelingen har fælles og kontinuerlige drøftelser af kvalitet i samtlige sagsskridt, så der etableres en fælles forståelse af kvalitet på tværs af afdelingen samt hvilke tilgange, der kan bidrage hertil.

Task Forcen finder, at manglen på opdaterede, tilgængelige, skriftlige procedurer kan bidrage til usikkerhed hos både rådgivere og faglige konsulenter omkring hvad der er gældende, og hvad der er den forventede tilgang.

Der kan derudover være risiko for, at sagerne ikke behandles korrekt, hvis en forældet procedure følges. Task Forcen vurderer, at den nuværende håndbog bidrager til forvirring og øget tidsforbrug, mens der ledes efter de rette dokumenter, i stedet for at fungere som et hjælperedskab. Det er på den baggrund Task Forcens anbefaling, at Familieafdelingen fortsætter arbejdet med en opdateret og mere overskuelig håndbog, så den kan fungere som det hjælperedskab for rådgiverne, som den er tænkt som.

Tværfagligt samarbejde – i det forebyggende arbejde

Temaet for dette afsnit er samarbejdet mellem almenområdet og Myndighed i Fredericia Kommune i forhold til det tidlige forebyggende arbejde. Analysen dækker ikke alt forebyggende arbejde, som sker i almenområdet, men belyser alene samarbejdsfladerne mellem almenområdet og Myndighed.

Kendt og benyttet beredskabsplan

Task Forcen har fået tilsendt Fredericia Kommunes Beredskabsplan til forebyggelse, opsporing og håndtering af sager med vold og seksuelle overgreb mod børn og unge. Beredskabsplanen er desuden tilgængelig på Fredericia Kommunes hjemmeside. Der er dog tale om to forskellige versioner, der begge er gældende. Derudover har Task Forcen fået tilsendt en procedure for børnehussag og sagsforløb i Børnehus Syd af 04.08.16. Det er uklart, hvorvidt denne er gældende og bliver brugt aktivt.

Beredskabsplanen på Fredericia Kommunes hjemmeside fremstår som revideret i foråret 2021. Den indeholder dog forældede oplysninger fra SISO i forhold til definitioner og telefonrådgivning. Beredskabsplanen er skrevet i et letlæseligt sprog, men lever dog ikke op til kravet om et særskilt tema om forebyggelse. Det vil desuden være relevant at beskrive procedure og modeller for det tværfaglige arbejde omkring opsporing og særligt i forhold til børn, hvor der kan være mistanke om vold eller overgreb.

Repræsentanter fra almenområdet giver i interview udtryk for, at der er stor opmærksomhed på, at alle medarbejdere har kendskab til Beredskabsplanen, og hvordan den bruges i praksis. F.eks. skal alle nyansatte pædagoger læse beredskabsplanen, når de starter, så de ikke kommer til at have en oplevelse af at stå alene og ikke vide, hvad de skal gøre. Modsat fortæller rådgiverne fra Modtagelsen i interview, at det ikke er alle fra almenområdet, der ved, hvad de skal gøre, når de får viden eller mistanke om vold og/eller overgreb mod et barn. Modtagelsen oplever, at samarbejdspartnere fra almenområdet til tider gør brug af andre samarbejdspartnere frem for Familieafdelingen, når de får viden eller mistanke om vold eller seksuelle overgreb. Det kan betyde, at der går lang tid, inden Familieafdeling bliver bekendt med denne viden eller mistanke.

Veletableret forebyggende tværfagligt samarbejde men uklart, hvornår en sag skal videre til Familieafdelingen

Det forebyggende tværfaglige samarbejde i Fredericia Kommune bygger på den såkaldte Ærtemodel, hvor en væsentlig del består af møder i tværfagligt konsultative teams. De såkaldte Familie- og Børnesundhedsteam. Ifølge beskrivelse af Det tværfaglige samarbejde i Familie- og Børnesundhedsteams, som Task Forcen har fået tilsendt, er der ved møder i skoleregion repræsenteret en socialrådgiver, en psykolog og en sundhedsplejerske, mens der ved møder i

dagsinstitutioner yderligere er repræsenteret en tale-hørekonsulent. Møder afholdes med forskellige kadence på skoler og i dagsinstitutioner. Daglejen har ingen fastlagte møder.

Repræsentanter fra almenområdet og rådgiverne i Modtagelsen og Ungdomsrådgivningen fortæller i interview, at de oplever, at modellen for det forebyggende tværfaglige samarbejde fungerer godt.

Samtidig fortæller repræsentanter fra almenområdet, at de oplever, at det kan være vanskeligt at få sager overleveret til Myndighed, når de vurderer, at de ikke længere alene kan imødekomme børnenes og familiernes behov. Modsat fortæller rådgiverne i Modtagelsen, at de overvejer, at almenområdet nogle gange er for længe om at sende sagerne videre til Myndighed.

Både rådgiverne i Modtagelsen og repræsentanter fra almenområdet fortæller i interview, at der mangler tider til at drøfte alle de børn, hvor det vurderes relevant, og at det kan tage flere måneder, før der er en ledig tid, selvom almenområdet har udtømt deres handlemuligheder.

Ud over de fastlagte møder kan almenområdet få sparring fra Familieafdelingen ved at ringe til Modtagelsen. Repræsentanter fra almenområdet fortæller i interview, at de oplever, at rådgiverne i Modtagelsen er gode til at give sparring og er meget fagligt kvalificerede. Samtidig giver almenområdet dog også udtryk for, at det kan være vanskeligt at komme igennem på telefonen, og at det derfor kan tage meget tid, fordi de venter på at komme igennem.

Task Forcens vurdering

Task Forcen vurderer, at det er positivt, at Fredericia Kommune har en gældende Beredskabsplan til forebyggelse, opsporing og håndtering af sager med vold og seksuelle overgreb mod børn og unge, og at den virker som kendt og benyttet i almenområdet. Samtidig vurderer Task Forcen, at dele af indholdet af beredskabsplanen er forældet, hvilket kan betyde, at den ikke i tilstrækkelig grad fungerer efter hensigten. Task Forcen anbefaler på den baggrund, Beredskabsplan til forebyggelse, opsporing og håndtering af sager med vold og seksuelle overgreb mod børn og unge opdateres med retvisende oplysninger, f.eks. i forhold til definitioner.

Task Forcen vurderer det som en styrke, at Fredericia Kommune har en fast model og systematik, der understøtter det forebyggende tværfaglige samarbejde. Samtidig finder Task Forcen, at det er et udviklingspunkt, at der kan være lang ventetid, før et barn kan blive drøftet, og at der på den baggrund kan være risiko for, at disse børn ikke får den rette hjælp på det rette tidspunkt. Det er på den baggrund Task Forcens anbefaling, at Fredericia Kommune sikrer, at der er mulighed for, at børn kan blive drøftet i umiddelbart forlængelse af, at behovet herfor opstår.

Task Forcen finder, at det er et udviklingspunkt, at det på tværs af almenområdet og Familieafdelingen er uklart, hvornår et barns behov forventes håndteret af området, og hvornår opgaven skal sendes videre til Familieafdelingen. På den baggrund anbefaler Task Forcen, at dette tydeliggøres for medarbejdere på både almenområdet og i Familieafdelingen, således at børnene i sidste ende modtager den mest relevante støtte.

3. Faglig udredning

Dette kapitel handler om faglig udredning. Kapitlet fokuserer især på kommunens arbejde med børnefaglige undersøgelser, men også på faglige vurderinger af underretninger.

Den faglige udredning skal afdække og analysere alle de elementer, der er relevante for at vurdere barnets behov for støtte. Gennem udredningen skal de forskellige faglige vinkler afdækkes, eksempelvis via oplysninger fra skole, sundhedsvæsen og lignende. Derudover skal barnets og familiens udfordringer afdækkes, ligesom det skal belyses hvilke ressourcer, der måtte være til stede hos barnet og i familien, samt i familiens private netværk, så de kan inddrages i det videre forløb til gavn for barnet.

Det er vigtigt, at udredningen bygger på en bevidst socialfaglig metodik, er vidensbaseret og udføres på en måde, der både afdækker ressourcer og problemer, og samtidig kan pege fremad på løsninger for, hvordan problemerne kan afhjælpes. Udredningen skal være målrettet og fokusere på de relevante områder for barnet. Kommunen skal ikke anvende unødvendige ressourcer hos barn, familie og kommunalt på emner eller dybdegående beskrivelser, der ikke bidrager til den endelige vurdering af barnets behov for støtte. Det betyder, at den børnefaglige undersøgelse skal beskrive konkret, hvad det er, der skal undersøges, og det skal være denne problemformulering, der er den røde tråd igennem hele udredningsarbejdet.

For temaet "Faglig udredning" vurderer Task Forcen, at følgende er de primære styrker i Fredericia Kommunes sagsbehandling:

- Fast og velfungerende arbejdsgang for håndtering af underretninger
- God udredning af underretninger
- Fokus på genvurderinger af underretninger i eksisterende sager
- Gode analyser og faglige vurderinger i de børnefaglige undersøgelser

Task Forcen vurderer, at følgende er de primære udviklingspunkter i Fredericia Kommunes sagsbehandling:

- Eksempler på manglende opdateringer af børnefaglige undersøgelser
- Eksempler på manglende overholdelse af fire måneders fristen
- Behov for yderligere afdækning af forældrekompetencer og privat netværk i de børnefaglige undersøgelser
- Manglende fælles kvalitetsforståelse i arbejdet med børnefaglige undersøgelser

På den baggrund anbefaler Task Forcen, at Fredericia Kommune:

- sikrer, at både medarbejdere, faglige konsulenter og ledelse ved og har fokus på, hvornår en børnefaglig undersøgelse skal opdateres, samt fortsat fokuserer på at overholde 4 måneders fristen
- sikrer, at forældrenes kompetencer samt ressourcer i det private netværk afdækkes og beskrives i de børnefaglige undersøgelser
- etablerer en fælles forståelse af, hvad god kvalitet i en børnefaglig undersøgelse er, og hvordan man laver en god børnefaglig undersøgelse – blandt andet ved at implementere den handlingslinje, der allerede er udarbejdet

Underretninger

I forhold til arbejdet med faglig udredning i Fredericia Kommune er det overordnet Task Forcens indtryk, at der er mange kompetente og engagerede medarbejdere i kommunen, som grundlæggende leverer sagsbehandling af en god juridisk og socialfaglig kvalitet. Det er dog ikke ensbetydende med, at der ikke er potentiale for at højne kvaliteten i sagsbehandlingen yderligere. Som beskrevet i kapitel 2 vurderer Task Forcen, at kommunen bør arbejde på at

sikre en fælles kvalitetsforståelse og faglig retning, der ikke kun er båret af mundtlig overlevering og oplæring – som fortsat bør prioriteres højt – men som også afspejles i kommunens styringsdokumenter og centrale procedurer. Det gælder også i forhold til faglig udredning.

Dette første afsnit handler om faglig udredning i forbindelse med underretninger.

Fast og velfungerende arbejdsgang for håndtering af underretninger

Det fremgår både af det fremsendte skriftlige materiale og af interview med rådgivere fra Modtagelsen, at der er en fast arbejdsgang for modtagelse og håndtering af underretninger i Fredericia Kommune. Arbejdsgangen består blandt andet i, at en administrativ medarbejder opretter alle underretninger, som herefter akutvurderes af den rådgiver i Modtagelsen, der har vagten den pågældende uge. Hvis en underretning kommer ind telefonisk, skriver rådgiveren selv underretningen ned og sender den ind i deres postkasse, så alle underretninger samles her.

Rådgiverne i Modtagelsen fortæller, at underretningerne herefter fordeles til en rådgiver i Modtagelsen, der skal varetage den videre udredning. Fordelingen sker på sagsfordelingsmøde, som afholdes to gange om ugen. Herefter indkalder rådgiveren til underretningsmøde og indhenter om nødvendigt statusudtalelser.

Rådgiverne i Modtagelsen beskriver desuden, at de er opmærksomme på at inddrage barnet, når det er relevant. Dette uddybes i kapitel 5.

God udredning af underretninger

VISO fremhæver på baggrund af deres sagsgennemgang, at underretningerne i de gennemgåede sager bliver udredt gennem brug af socialfaglige metoder, der hjælper til at vurdere risiko- og beskyttelsesfaktorer hos barnet. VISO vurderer, at underretningerne generelt håndteres sikkert og at skriftligheden er god. I mange af sagerne ses der velbegrundede faglige vurderinger af, hvorfor der iværksættes en børnefaglig undersøgelse. Der udarbejdes en fokusering af problemstillingen, hvor der redegøres for, hvad der skal undersøges. Rådgiverne i Modtagelsen giver også direkte råd og vejledning til forældrene undervejs i udredningsforløbet, hvilket VISO vurderer er positivt.

Som beskrevet i kapitel 2, er ICS og LØFT gennemgående metoder i myndighedsarbejdet. I arbejdet med underretninger fortæller rådgiverne i Modtagelsen, at det blandt andet kommer til udtryk ved, at de trakter og fokuserer sagen, og ved at nogle af dem bruger ICS-trekanten på møder med forældrene. LØFT anvender de primært som et redskab til at udfolde beskrivelsen af problemstillingen ved samtaler med forældre og barn.

Fokus på genvurderinger – både fordele og ulemper ved ny praksis

Det fremgår af den fremsendte skriftlige procedure for genvurdering af underretninger i eksisterende sager, at det er Modtagelsen, der laver genvurderingen på baggrund af en drøftelse med rådgiveren i Familie- eller Ungdomsrådgivningen. Drøftelsen kan foregå pr. telefon eller ved at mødes fysisk. Inden drøftelsen har rådgiveren i Modtagelsen læst underretningen og handleplanen på sagen.

Den skriftlige procedure beskriver desuden formålet med genvurderingen. F.eks., at formålet er *"at understøtte at sagens rådgiver reflekterer over underretningens indhold i forhold til igangværende indsats"*. Det fremgår også, at genvurdering skal sikre en vurdering af, om den

nye underretning giver anledning til justering af indsatsen eller om der er behov for at indhente yderligere oplysninger og eventuelt opdatere den børnefaglige undersøgelse.

Samtidig fremgår det af interview med rådgivere i Modtagelsen, Familierådgivningen og Ungdomsrådgivningen, at denne praksis er forholdsvis ny, og de dermed stadig er ved at vænne sig til den. I Modtagelsen fortæller rådgiverne, at de tidligere gennemgik hele sagen, når de skulle lave en genvurdering. Det oplevede de dels var meget tidskrævende, dels fik karakter af en sagsgennemgang eller ledelsestilsyn, som de ikke vurderede, at det var deres ansvar at lave over for deres kollegaer. Derfor oplever de det som en fordel, at genvurderingen i dag i højere grad er dialogbaseret.

Blandt rådgiverne i Ungdomsrådgivningen og Familierådgivningen er der uenighed om, hvor godt den nye praksis fungerer. Nogle oplever, at det er positivt, at de gennem dialogen med Modtagelsen blandt andet har mulighed for at sætte flere ord på deres overvejelser og gøre opmærksom på sagsskridt, som de måske har foretaget og ikke har nået at få noteret endnu, men som er relevante for genvurderingen. Andre stiller spørgsmålstegn ved, om det er en reel genvurdering, når den rådgiver, der har sagen selv tager del i vurderingen af, om der er handlet relevant i sagen.

Fordi den nuværende praksis er forholdsvis ny har Task Forcen i sagsgennemgangen set eksempler på genvurderinger efter den tidligere praksis. VISO fremhæver et eksempel på en genvurdering efter den tidligere model som positivt. VISO vurderer, at denne genvurdering er velbegrunderet og bygget op omkring alle de underretninger, som er indgået i sagen det seneste år. Det vidner om grundighed og overblik i den konkrete vurdering.

Overvejende skriftlig overlevering fra Modtagelsen til Familierådgivningen og Ungdomsrådgivningen

Når en sag skal overleveres fra Modtagelsen til Familie- eller Ungdomsrådgivningen, fortæller rådgiverne i Modtagelsen, at det rent praktisk sker ved, at Modtagelsen træffer afgørelse om, at der skal laves en børnefaglig undersøgelse, og sender en mail med en afgrænsning af problemstillingen til en fælles postkasse. Herefter modtager de som oftest, men ikke altid, en kvittering for modtagelse af sagen og besked om, hvilken rådgiver der får den. Rådgiverne i Modtagelsen oplever her, at der er forskel i samarbejdet med Ungdomsrådgivningen og Familierådgivningen, idet førstnævnte hyppigere kvitterer for modtagelse af sagen og følger op på overleveringen f.eks. med spørgsmål.

Hvis rådgiveren fra Modtagelsen har behov for at overlevere viden mundtligt, skriver de det i mailen ved overlevering eller tager selv kontakt til den rådgiver, der får sagen. Det er dog vanskeligt for rådgiverne i Modtagelsen, når de ikke får besked om, hvem det er. Generelt savner rådgiverne i Modtagelsen en bedre dialog i forbindelse med overleveringen.

Rådgiverne i Ungdomsrådgivningen oplever, at overleveringen fungerer godt. I Familierådgivningen fortæller rådgiverne, at de har mulighed for at bede om en mundtlig overlevering, men ikke gør det ret ofte. Nogle nævner desuden, at der har været tale om, at Modtagelsen skulle deltage på det første møde med familien i Familierådgivningen, men at det ikke er blevet realiseret. Det fremgår af den fremsendte "Handlingslinje for udarbejdelse af børnefaglig undersøgelse i Familieafdelingen", at der i forbindelse med opstarten af en børnefaglig undersøgelse skal holdes et møde med familien, hvor de informeres om ICS og processen for undersøgelsen. Det fremgår dog ikke, om Modtagelsen også deltager her. Det fremgår desuden generelt af interview med rådgiverne, at handlingslinjen ikke er implementeret, og at flere ikke har kendskab til den.

Task Forcens vurdering

Det er Task Forcens vurdering, at der i Fredericia Kommune er en god proces for håndtering af underretninger, som sikrer, at alle underretninger oprettes og akutvurderes inden for 24 timer, såvel som at der handles akut i de sager, hvor det er relevant. Task Forcen vurderer desuden, at rådgiverne i Modtagelsen laver god faglig udredning af underretningerne ved at gennemføre samtaler med barnet eller den unge og forældrene, indhente relevant viden og afgrænse problemstillingen. På den måde tilvejebringer de et godt grundlag for at vurdere, hvad der videre skal ske i sagen, og for det videre arbejde i Familierådgivningen og Ungdomsrådgivningen i de tilfælde, hvor der skal udarbejdes en børnefaglig undersøgelse. Det er endvidere positivt, at det fremgår tydeligt både af sagsgennemgang og interview, at arbejdet med underretninger er præget af ICS og LØFT som gennemgående socialfaglige metoder.

Derudover vurderer Task Forcen, at det er positivt, at Fredericia Kommune har fokus på at sikre, at der bliver foretaget en genvurdering af underretninger i eksisterende sager. Task Forcen vurderer, at den nye proces, som den er beskrevet i den skriftlige procedure, både er lovmedholdelig og understøtter socialfaglig kvalitet i genvurderingerne. Task Forcen anbefaler derfor, at Fredericia Kommune fortsætter arbejdet med at implementere proceduren for genvurderinger som den er beskrevet skriftligt.

Endelig vurderer Task Forcen, at det er vigtigt at sikre en god overlevering af Modtagelsens arbejde til de andre teams. Det er u hensigtsmæssigt, hvis det ikke altid er muligt at have en mundtlig overlevering i de tilfælde, hvor det er relevant, fordi Modtagelsen ikke ved, hvilken rådgiver, der overtager sagen. Som en del af overleveringen skal Modtagelsen derfor vide, hvem der overtager sagen.

Task Forcen anbefaler, at Fredericia Kommune sikrer, at arbejdsgangene i forbindelse med overlevering imellem teams sikrer, at Modtagelsen altid ved, hvem der overtager sagen, så der kan finde mundtlig overlevering sted, når det er relevant.

Børnefaglige undersøgelser

Dette afsnit handler om den faglige udredning i forbindelse med de børnefaglige undersøgelser.

Det fremgår af den skriftlige handlingslinje for arbejdet med børnefaglige undersøgelser, at afgørelsen om, at der skal laves en børnefaglig undersøgelse som udgangspunkt træffes i Modtagelsen. Herefter overgår sagen til enten Familie- eller Ungdomsrådgivningen som laver de børnefaglige undersøgelser. Handlingslinjen er som nævnt ikke implementeret og kendt af alle rådgivere, men denne del af arbejdsgangen i Fredericia Kommune bekræftes af rådgiverne i interview. Her fortæller de desuden, at rådgiverne i Familie- eller Ungdomsrådgivningen også kan træffe afgørelse om en børnefaglig undersøgelse, når det drejer sig om søskende til børn og unge, de allerede har en sag om.

Fokusering allerede i Modtagelsen

Som beskrevet ovenfor starter den faglige udredning i forbindelse med Modtagelsens udredning af underretninger og deres afgrænsning af problemstillingen. Det betyder, at problemstillingen i vidt omfang allerede er fokuseret, når sagen overleveres til Familie- eller Ungdomsrådgivningen.

Rådgiverne i både Familie- og Ungdomsrådgivningen roser Modtagelsen for det store og gode arbejde der er gjort i sagen, når de overtager den, og som giver dem et godt grundlag at arbejde videre på. De nævner f.eks., at der ofte ligger referater af samtaler med barnet eller den

unge, som de bruger i den endelige børnefaglige undersøgelse. De oplever desuden langt overvejende, at Modtagelsen er gode til at sørge for at sagerne kommer relativt hurtigt videre, så der fortsat er tid til, at Familie- eller Ungdomsrådgivningen kan nå at lave en børnefaglig undersøgelse inden for fristen på 4 måneder.

Gode analyser og faglige vurderinger

Både VISOs sagsgennemgang og interview med rådgiverne tegner et billede af, at der i mange børnefaglige undersøgelser laves gode analyser og faglige vurderinger, samt at rådgiverne anvender relevante socialfaglige metoder.

VISO vurderer, at de børnefaglige undersøgelser, de har set, i flere tilfælde har et afgrænset fokus, så det tydeligt fremgår, hvad der skal undersøges. VISO vurderer desuden, at kommunen anvender relevant teori til at fortolke oplysningerne fra undersøgelse. De faglige vurderinger i sagerne er velbegrundede, og det er VISOs indtryk, at de børnefaglige undersøgelser konkret hjælper til at klargøre støttebehovet.

Det fremgår også af de børnefaglige undersøgelser såvel som af interview med rådgiverne i Familie- og Ungdomsrådgivningen, at ICS og LØFT er gennemgående metoder. VISO vurderer f.eks., at den ressourceorienterede tilgang, der kendetegner LØFT, ses i sagerne ved, at der er fokus på hvad den samlede familie ønsker, og hvordan de kan være med til at skabe det.

I forhold til arbejdet med de børnefaglige undersøgelser fortæller nogle af rådgiverne om, hvordan de bruger ICS-trekanten i samtaler og analyser, og om "bedste håb", inspireret af LØFT, som et vigtigt element i samtalerne med barnet, den unge eller familien og i analysen. Som beskrevet i kapitel 2 fortæller rådgiverne, at der er mulighed for ICS-sparring hos deres ICS-superbrugere, men at det ikke er implementeret som en fast del af deres praksis, og at de gerne ville bruge det mere.

Eksempler på manglende opdateringer af børnefaglige undersøgelser

Ankestyrelsen vurderer, på baggrund af de 20 sager, de har gennemgået, at en af de primære udfordringer i Fredericia Kommunes sagsbehandling fra et juridisk perspektiv er, at kommunen i flere tilfælde ikke får opdateret de børnefaglige undersøgelser.

Der er i alt 15 sager, hvor Ankestyrelsen har kigget på, om der foreligger en aktuell børnefaglig undersøgelse og i hvilket omfang undersøgelsen opfylder kravene til indhold og 4 måneders frist. I de øvrige sager er spørgsmålene ikke relevante, hvilket uddybes i Ankestyrelsens sagsmålingsnotat i bilag 1. I 8 af de 15 sager er der en aktuell børnefaglig undersøgelse. I 6 af de 15 sager er der tidligere udarbejdet en børnefaglig undersøgelse, men Ankestyrelsen vurderer, at der mangler en opdatering, der vedrører de aktuelle forhold. I den sidste sag fremgår det af sagsakterne, at der er udarbejdet en børnefaglig undersøgelse, men selve undersøgelsen fremgår ikke.

De interviewede rådgivere i både Familie- og Ungdomsrådgivningen vurderer, at de selv er bevidste om, hvornår den børnefaglige undersøgelse skal opdateres. De vurderer dog, at der også er rådgivere i Familieafdelingen, for hvem det ikke er klart, og de oplever ikke, at det er noget, Familieafdelingen som helhed har fokus på.

Eksempler på manglende overholdelse af fire måneders fristen

Ankestyrelsens sagsgennemgang viser også, at kommunen i nogle sager ikke får udarbejdet den børnefaglige undersøgelse indenfor 4 måneder fra den udslagsgivende aktivitet. Der er i alt

8 sager, hvor der er udarbejdet en aktuel børnefaglig undersøgelse, og hvor Ankestyrelsen har vurderet, om 4 måneders fristen er overholdt. I 4 af disse sager er fristen overskredet med mellem 14 dage og ca. 4,5 måned, uden at der er en lovlig grund til overskridelsen.

Rådgiverne i Ungdomsrådgivningen vurderer som hovedregel, at deres børnefaglige undersøgelser bliver afsluttet inden for fristen. I Familierådgivningen vurderer de i højere grad, at det kan være en udfordring. I de tilfælde, hvor de ikke når at afslutte undersøgelsen inden for fristen vurderer de, at det altovervejende skyldes, at der er andre, mere akutte opgaver, der presser sig på.

Rådgiverne beskriver enstemmigt, at der er stort ledelsesmæssigt fokus på overholdelse af fristen, både i forbindelse med sagsgennemgang og ledelsestilsyn og i det daglige. Som eksempel nævner rådgiverne i Familierådgivningen, at hvis de overskrider fristen får de ofte en mail fra en faglig konsulent, der spørger, hvornår de forventer at have undersøgelsen færdig.

Eksempler på for omfattende undersøgelser præget af copy-paste

VISO bemærker på baggrund af deres sagsgennemgang, at de børnefaglige undersøgelser ofte er meget lange, fordi der kopieres lange tekster fra udtalelser, underretninger og referater fra børnesamtaler uredigeret ind i undersøgelse. Dette svækker læsevenligheden af undersøgelserne, da man skal igennem meget usortet datamateriale. VISO savner her en selvstændig tekst fra kommunen, så indholdet i undersøgelserne ikke blot er en gengivelse af de forløbne samtaler afholdt som led i undersøgelsen.

Behov for yderligere afdækning af forældrekompetencer og ressourcer i det private netværk

I forhold til de børnefaglige undersøgelser vurderer VISO, at der ofte mangler oplysninger om forældrekompetencer, og dermed hvilke konkrete handlinger forældrene bidrager med i forhold til børnenes problemstillinger. Eksempelvis har en forælder i en af sagerne en alvorlig psykiatrisk lidelse, og det undersøges ikke, hvordan dette påvirker forældrens evne til at give barnet nærvær, tryghed og følelsesmæssig stimulering.

Rådgiverne i Ungdomsrådgivningen fortæller, at de i forhold til forældrekompetencer særligt har fokus på, hvordan den unge føler sig støttet af forældrene. Derudover kan de indstille til en helhedsvurdering i Familie- og Ungdomscentret for at få viden om forældrenes kompetencer.

VISO vurderer også, at der i undersøgelserne mangler en tættere beskrivelse af barnets og forældrenes netværk, og en vurdering af om netværket har ressourcer, som kan benyttes.

I forhold til det private netværk fortæller rådgiverne i både Familie- og Ungdomsrådgivningen, at det er meget forskelligt, hvordan og hvor meget de afdækker netværket.

Ledelsen fremhæver, at de i underretningsbreve inviterer barnet eller den unge og familien til at tage deres netværk med til underretningsmøde. De har i Familieafdelingen haft en dialog om, hvordan rådgiverne skal afdække og invitere netværket og hvor meget. Ledelsen oplever, at det i dag er meget forskelligt, men at de generelt mangler redskaber til at være mere vedholdende i forhold til både afdækning og aktivering af det private netværk.

Manglende fælles kvalitetsforståelse i arbejdet med børnefaglige undersøgelser

Som beskrevet i kapitel 2 mangler der generelt en fælles forståelse af, hvad der kendetegner god kvalitet i myndighedsarbejdet i Fredericia Kommune. Det gælder også i forhold til de børnefaglige undersøgelser.

Interview med rådgivere i både Familie- og Ungdomsrådgivningen vidner om, at det er meget individuelt, hvordan de arbejder med børnefaglige undersøgelser. Både i forhold til undersøgelsens forløb, inddragelse af barnet/den unge, forældrene og netværket, indhentning af viden og selve undersøgelsens indhold og omfang. Nogle nævner den førmtalte handlingslinje for arbejdet med børnefaglige undersøgelser, som også fremgår af det skriftlige materiale, Task Forcen har modtaget. Nogle fremhæver, at de oplever, at handlingslinjen indeholder mange gode elementer, men som nævnt tidligere er den aldrig blevet implementeret og ikke alle rådgivere kender til den.

Rådgiverne fortæller desuden, at der ikke er en fælles forståelse af, hvad der kendetegner en god børnefaglig undersøgelse. Nogle af rådgiverne i Ungdomsrådgivningen ser primært undersøgelsen som et samarbejdsredskab i forhold til den unge, andre betragter primært undersøgelsen som et stykke papirarbejde, der skal overstås. Nogle rådgivere i både Familierådgivningen og Ungdomsrådgivningen nævner, at det kan være svært som ny medarbejder i kommunen at få klarhed over, hvordan man forventes at gribe en børnefaglig undersøgelse an, og hvilke forventninger der er til undersøgelsens omfang og indhold. Flere af rådgiverne fremhæver i den sammenhæng desuden, at de ikke oplever at få feedback på deres børnefaglige undersøgelser, og reelt er i tvivl om, om der er andre end dem selv og familien, der læser dem.

Som det også fremgår af kapitel 2 er ledelsen enige med rådgiverne i, at det ikke er tydeligt, hvilke forventninger der er til rådgivernes arbejde – ud over at overholde lovgivningen og imødekomme borgerne. Det gælder også i forhold til de børnefaglige undersøgelser.

Task Forcens vurdering

Task Forcen vurderer, at det er en væsentlig styrke i forhold til arbejdet med børnefaglige undersøgelser, at der laves et godt udredningsarbejde i Modtagelsen, og at problemstillingen i en sag fokuseres allerede her. Det bidrager til en god sammenhæng mellem underretningen, fokuseringen og den børnefaglige undersøgelse, og til at sikre løbende fremdrift i sagen. Derudover er det generelt Task Forcens indtryk, at de børnefaglige undersøgelser indeholder gode faglige vurderinger, som gør det muligt at pege på en relevant indsats, hvilket ligeledes er positivt.

Det er positivt, at Fredericia kommune anvender socialfaglige metoder i form af ICS og LØFT. Det vurderer Task Forcen er med til at skærpe det faglige fokus, ligesom det sikrer en ensartet systematik.

Samtidig vurderer Task Forcen, at der er forskellige udviklingspunkter i arbejdet med de børnefaglige undersøgelser.

For det første er der et udviklingspunkt i, at den børnefaglige undersøgelse skal opdateres, når det er relevant. Manglende opdatering af den børnefaglige undersøgelse betyder, at der ikke er et aktuelt, oplyst grundlag for den faglige vurdering af barnet, den unge og familiens støttebehov. Dermed kan det være svært at vurdere, hvorvidt der er iværksat den rette støtte til barnet eller den unge.

For det andet bør Familieafdelingen fortsat have fokus på overholdelse af 4 måneders fristen. Manglende overholdelse af 4 måneders fristen betyder, at der ikke hurtigt nok foreligger en undersøgelse med en samlet helhedsvurdering af familiens forhold og støttebehov. Det kan få den konsekvens, at barnets eller den unges forhold forværres i perioden, hvor undersøgelsen bliver udarbejdet.

Task Forcen anbefaler på den baggrund, at Fredericia Kommune sikrer, at både medarbejdere, faglige konsulenter og ledelse ved og har fokus på, hvornår en børnefaglig undersøgelse skal opdateres, samt fortsat fokuserer på at overholde 4 måneders fristen.

Endelig vurderer Task Forcen, at der er forskellige udviklingspunkter i forhold til indholdet i de børnefaglige undersøgelser. Der er f.eks. en del undersøgelser, der er præget af copy-paste, og som ikke fremstår læsevenlige og gennemarbejdede. Der er desuden behov for et skærpet fokus på afdækning af forældrekompetencer og private netværk, som begge dele skal belyses mere i undersøgelseerne. Hvis netværket ikke er en ressource, skal det fremgå af undersøgelsen, at familien har et begrænset netværk. Det skal herunder fremgå, hvordan dette kommer til udtryk, og modsat på hvilken måde netværket eventuelt kan støtte.

Task Forcen vurderer, at de udviklingspunkter, der er i forhold til de børnefaglige undersøgelser, blandt andet hænger sammen med, at der ikke er en fælles forståelse af, hvad der kendetegner en god børnefaglig undersøgelse. Task Forcen vurderer, at den foreliggende handlingslinje for udarbejdelse af børnefaglige undersøgelser er god og – såfremt den bliver implementeret – kan bidrage til en fælles forståelse af, hvad en god børnefaglig undersøgelse er.

Derfor anbefaler Task Forcen, at Fredericia Kommune fokuserer på at etablere en fælles forståelse af, hvad en god børnefaglig undersøgelse er, og hvordan man laver en børnefaglig undersøgelse i Fredericia Kommune. Det kan blandt andet, men ikke alene, gøres ved at implementere den handlingslinje, der allerede er udarbejdet.

4. Valg af indsats og opfølgning

Dette kapitel omhandler kommunens praksis i forhold til valg af og opfølgning på indsatser. Det dækker i denne sammenhæng både over kommunens arbejde med handleplaner efter § 140, valg af indsatser efter servicelovens § 11, stk. 3 og § 52 samt opfølgning på foranstaltninger.

Kommunens valg af indsats skal afspejle det samlede behov, som udredningen og analysen har afdækket hos barn og familie, og skal understøtte progression og udvikling hos barnet eller den unge samt evt. i familien.

Valget af den konkrete indsats skal desuden være tydelig og velargumenteret, ligesom rammerne og målene for denne indsats skal være klare. Dermed kan sagsbehandlingen bringe informationer fra udredningen aktivt i spil i forhold til at understøtte en forbedring af barnets situation. Dette forudsætter en sikker socialfaglig vurdering af, hvordan udredningens konklusion bedst omsættes til konkret støtte.

Der skal løbende følges op på, om indsatsen efter § 52 sikrer den ønskede effekt for barnet. Indsatsen skal revideres, hvis opfølgningen viser, at der er behov for det. Viser opfølgningen en markant ændret situation, kan det være nødvendigt at igangsætte en supplerende udredning af barnets og familiens situation.

En løbende opfølgning og tilpasning af indsatsen er dermed en vigtig del af grundlaget for, at vurdere hvorvidt barnet og familien kontinuerligt får den rigtige støtte.

For temaet "Valg af indsats og opfølgning" vurderer Task Forcen, at følgende er de primære styrker i Fredericia Kommunes sagsbehandling:

- Relevant brug af § 11, stk. 3
- Omfattende ydelseskatalog og overordnet godt samarbejde med udfører
- Fælles opstartsmøder med udfører, hvor barnet/den unge og familien inddrages i arbejdet med handleplanen

For temaet "Valg af indsats og opfølgning" vurderer Task Forcen, at følgende er de primære udviklingspunkter i Fredericia Kommunes sagsbehandling:

- Forskellige ulemper ved visitationsprocesserne til forebyggende foranstaltninger i henholdsvis Familie- og Ungdomsrådgivningen
- Handleplaner udarbejdes for sent og mangler i flere tilfælde
- Mål i handleplanerne er ikke tilstrækkeligt konkrete og målbare
- Uklar procedure for afslutning af en foranstaltning

På den baggrund anbefaler Task Forcen, at Fredericia Kommune:

- både i Familie- og Ungdomsrådgivningen har fokus på at sikre en smidig visitationsproces til forebyggende foranstaltninger, hvor forskellige perspektiver på barnets behov bringes i spil.
- bruger visitationsprocesserne mere aktivt til at understøtte kvalitet i sagsbehandlingen, herunder en fælles kvalitetsforståelse i arbejdet med børnefaglige undersøgelser og handleplaner.

- fremadrettet sikrer, at der altid udarbejdes en handleplan før afgørelsen, og at der etableres en fælles forståelse af handleplanen som et vigtigt redskab til at vælge den rette indsats og i samarbejdet med familien.
- fortsat har fokus på at lave konkrete, målbare mål i handleplanerne.
- vedtager en procedure for afslutning af foranstaltninger.

Valg af indsats

Dette afsnit handler om Fredericia Kommunes arbejde i forbindelse med afgørelsen om og valget af en indsats.

Overordnet er der forskellige processer for visitation til forebyggende foranstaltninger efter § 52, stk. 3 i henholdsvis Familierådgivningen og Ungdomsrådgivningen. De behandles derfor i to adskilte afsnit nedenfor.

Både fordele og ulemper ved sparringsforum i Familierådgivningen

I Familierådgivningen sker visitationen på et møde i det såkaldte sparringsforum, som for ca. et år siden afløste det tidligere visitationsudvalg. Det fremgår blandt andet af det fremsendte skriftlige materiale. Faste deltagere på sparringsforum er rådgiver, faglige konsulenter i Familierådgivningen og den faglige leder i Familie- og Ungdomscentret. Forud for sparringsforum sender rådgiveren den børnefaglige undersøgelse, som ikke er færdiggjort, men hvor analysen er drøftet med familien. På sparringsforum får rådgiveren en bevillingsramme til foranstaltninger hos den interne udfører, Familie- og Ungdomscentret. Herefter drøfter rådgiver bevillingsrammen med familien, skriver sin faglige vurdering, og træffer endelig afgørelse om foranstaltning.

Rådgiverne i Familierådgivningen bekræfter den proces, der fremgår af det skriftlige materiale, om end der er forvirring omkring benævnelserne af forskellige mødefora. Rådgivernes erfaringer med sparringsforum er dog blandede. Nogle af dem er bekymrede for, at processen kan betyde, at de kommer til at forme den faglige vurdering i den børnefaglige undersøgelse efter de foranstaltninger, de har. Derudover fremhæver de, at den nye proces har bidraget til, at der i dag ikke er nogen andre end dem selv og forældrene, der læser den endelige børnefaglige undersøgelse i sager om forebyggende foranstaltninger. Tidligere oplevede de af og til at få feedback på deres børnefaglige undersøgelser, men det gør de ikke længere, og det mener de blandt andet skyldes den nuværende visitationsproces.

De interviewede repræsentanter fra Familie- og Ungdomscentret sætter stor pris på sparringsforum, hvor faglig leder i centret deltager. Møderne giver lederen mulighed for at byde ind med viden i forhold til hvilken foranstaltning, der er relevant i den konkrete sag. Derudover giver det lederen et kendskab til sagerne, som hun kan videregive til sine medarbejdere, allerede før sagen visiteres til Familie- og Ungdomscentret. Det giver dem som udfører et godt afsæt for samarbejdet med barnet/den unge og familien.

Meget begrænset sparring i forbindelse med visitationen i Ungdomsrådgivningen

I Ungdomsrådgivningen er der hverken et visitationsudvalg for forebyggende foranstaltninger, eller et sparringsforum. Her består visitationsprocessen i, at rådgiveren skriver en indstilling, som lederen godkender og sender videre til Familie- og Ungdomscentret. Rådgiverne i Ungdomsrådgivningen ser denne proces som en fordel, da de tidligere har oplevet, at det kunne tage lang tid at få en sag på visitationsmøde. Det blev dermed en flaskehals i forhold til hurtigst muligt at få truffet afgørelse om støtte til den unge og familien. De beskriver samtidig, at de ofte

ikke får anden tilbagemelding fra lederen end en godkendelse af indstillingen. Nogle fortæller, at de har drøftelser med lederen i forbindelse med visitationen, mens andre oplever, at de er meget alene med indstillingen.

De interviewede repræsentanter fra Familie- og Ungdomscentret savner visitationsmødet eller sparringsforum i forbindelse med sagerne fra Ungdomsrådgivningen. I disse sager oplever Familie- og Ungdomscentret, at der kan være en tendens til, at rådgiverne indstiller til de indsatser de kender, og at udfører går glip af betydningsfuld information omkring barnet/den unge.

Omfattende ydelseskatalog og overordnet godt samarbejde med udfører

Det fremsendte skriftlige materiale indeholder et ydelseskatalog for Familie- og Ungdomscentret med et omfattende udbud af ydelser. De interviewede repræsentanter fra Familie- og Ungdomscentret fortæller samtidig, at de ofte tilpasser udvalget af ydelser således, at de kan tilbyde nye indsatser, hvis et særligt behov opstår. Et eksempel er en indsats for børn, som vil skifte køn. Derudover lukker de også indsatser ned, såfremt de vurderer, at der ikke længere er behov for den type af indsats.

Både udførerne i Familie- og Ungdomscentret og rådgiverne i Familie- og Ungdomsrådgivningen beskriver samarbejdet som generelt godt. Rådgiverne nævner dog også, at det er personafhængigt. Nogle rådgivere oplever f.eks. at enkelte udførere ikke er ihærdige nok med at opsøge de unge, ikke i høj nok grad følger handleplanen eller har svært ved at levere en statusbeskrivelse før statusmøderne. De nævner dog samtidig, at statusbeskrivelserne er gode og meget brugbare, når de får dem. Omvendt fortæller repræsentanterne fra Familie- og Ungdomscentret, at de ikke altid oplever, at rådgiverne i Familie- og Ungdomsrådgivningen læser deres statusudtalelser inden opfølgingsmøder (uddybes under afsnittet om opfølgning).

Relevant brug af § 11, stk. 3

Ankestyrelsen vurderer med udgangspunkt i sagsgennemgangen, at den tilbudte støtte efter § 11, stk. 3 kan imødekomme barnets behov i de tre sager, hvor dette er aktuelt. I alle de tre sager tilbydes et KKP vejledningsforløb i form af samtaler med den unge samt råd, vejledning og feedback til forældrene i forhold til forældreomsorg og tackling af den unges adfærd. I en af sagerne ønsker den unge ikke de individuelle samtaler, da hun allerede er i samtaleforløb hos en psykolog.

Modtagelsen beskriver i interview, at når de skal vurdere, om støtte efter § 11, stk. 3 er tilstrækkeligt, lægger de vægt på, hvorvidt sagen er afgrænset eller ej. De påpeger, at det kan være en svær øvelse, og de i de svære tilfælde sparrer med hinanden og deres leder.

Fælles opstartsmøder, hvor barnet/den unge og familien inddrages i arbejdet med handleplanen

Udførerne i Familie- og Ungdomscentret og rådgiverne i både Familie- og Ungdomsrådgivningen beskriver, at de afholder fælles opstartsmøder ved opstarten af en indsats. Her inddrages barnet/den unge og forældrene i arbejdet med handleplanen. På den måde oplever rådgiverne, at handleplanen, herunder opstillede mål, i højere grad giver mening for barn/unge og deres forældre.

Handleplaner udarbejdes for sent og mangler i flere tilfælde

Ankestyrelsen vurderer på baggrund af sagsgennemgangen, at der er udfordringer i kommunens sagsbehandling i forhold til handleplaner. I en stor del af sagerne har kommunen

ikke udarbejdet en handleplan, som vedrører foranstaltningen, og i de sager, hvor der er udarbejdet en aktuell handleplan, er handleplanen i de fleste tilfælde udarbejdet for sent.

I interview med rådgivere i både Familie- og Ungdomsrådgivningen fremgår det, at de ikke prioriterer at få udarbejdet handleplanen forud for afgørelsen. De ved godt, at det er et lovkrav, men kan ikke se meningen med det. De finder det i stedet langt mere meningsgivende, at handleplanen udarbejdes på opstartsmødet med udfører sammen med borgeren.

Rådgiverne oplever heller ikke, at ledelsen efterspørger handleplaner f.eks. i forbindelse med visitation til forebyggende foranstaltninger. Lederne og de faglige konsulenter beskriver, at de generelt mener, at rådgiverne får lavet handleplanerne, men at de er bevidste om, at det ikke altid sker før afgørelsen.

Nogle rådgivere nævner ventetid i Familie- og Ungdomscentret som argumentation for, hvorfor de ikke finder det meningsfuldt at udarbejde handleplanen inden afgørelsen. De mener ikke, at det giver mening at udarbejde handleplanen og mål, når de kan risikere at skulle vente 4-6 måneder på, at indsatsen kan påbegyndes, da barnet eller den unges behov og dermed målene for indsatsen ofte når at ændre sig i denne periode. Rådgivere oplever, at problemstillingen oftest forværres i ventetiden, og familien mister tillid til kommunen. Nogle fortæller i den forbindelse, at de er opmærksomme på at følge op i sagen løbende, mens de venter på, at indsatsen kan startes op.

Flere eksempler på handleplaner med meget overordnede mål

VISO vurderer, at målene for indsatsen i de handleplaner, VISO har set, ikke altid er så specifikke og konkrete, at de rent faktisk er målbare. I flere af de gennemgåede handleplaner er målene f.eks., at barnet/den unge skal have større selvtillid og selvværd, mindre skyldfølelse, eller at der skal være fokus på aldersvarende udvikling og trivsel. Mål af denne karakter fremstår ifølge VISO fagligt indforståede og er svære at følge op på i praksis.

Ledere, faglige konsulenter og rådgivere i både Ungdoms- og Familierådgivningen beskriver i den forbindelse, at de har fokus på udvikling af mere specifikke mål i handleplanerne, og arbejder med det på forskellig vis. De oplever det dog generelt som en udfordring at udarbejde gode og dermed målbare handleplansmål.

Task Forcens vurdering

Task Forcen vurderer, at der både er fordele og ulemper ved de to visitationsprocesser til forebyggende foranstaltninger i henholdsvis Familie- og Ungdomsrådgivningen. Det er positivt, at processen i Familierådgivningen understøtter inddragelse af familien og barnet eller den unge i valget af foranstaltning og indsatsens omfang. Det er dog vigtigt, at valget af indsats ikke afhænger af, hvad Familie- og Ungdomscentret kan tilbyde, men af, hvad den børnefaglige undersøgelse peger på, at der er behov for. For processen i Ungdomsrådgivningen vurderer Task Forcen, at det er positivt, at den understøtter, at der hurtigt træffes afgørelse om støtte til barnet eller den unge og familien. Her vurderer Task Forcen dog, at det er et væsentligt opmærksomhedspunkt, at visitationen på nuværende tidspunkt reelt foretages af lederen af Ungdomsrådgivningen alene. Det betyder, at der i visitationsprocessen ikke er andre end rådgiveren og lederen, der forholder sig til, hvilken støtte der er relevant, og at der ikke sker drøftelse af forskellige perspektiver på barnets behov. Det vurderer Task Forcen umiddelbart er et stort ansvar at lægge på den enkelte rådgiver – særligt når det gælder nyuddannede rådgivere, og særligt i situationer, hvor travlhed hos lederen betyder, at visitationsprocessen bliver mindre grundig.

Task Forcen anbefaler, at man i begge rådgivninger har fokus på at sikre en smidig visitationsproces, hvor forskellige perspektiver på barnets behov bringes i spil, og hvor man sikrer en god udnyttelse af det brede ydelseskatalog i Familie- og Ungdomscentret.

For begge visitationsprocesser vurderer Task Forcen desuden, at de med fordel kan tilrettelægges på en måde, så de understøtter, at ledelsen eller de faglige konsulenter forholder sig til indholdet i sagen, den børnefaglige undersøgelse og handleplanen, herunder hvorvidt der er udarbejdet en handleplan forud for afgørelsen. Det vil samtidig give mulighed for at give rådgiverne den feedback på disse to centrale dokumenter, som flere af rådgiverne savner og efterspørger. Det kan gøres både i regi af sparringsforum og af den leder i Ungdomsrådgivningen, der varetager visitationen.

Task Forcen anbefaler dermed, at visitationsprocesserne kan bruges mere aktivt til at understøtte kvalitet i sagsbehandlingen, herunder en fælles kvalitetsforståelse i arbejdet med børnefaglige undersøgelser og handleplaner.

Derudover vurderer Task Forcen i forhold til den del af analysen, der handler om valg af indsats, at det er positivt, at der er et stort og varieret ydelseskatalog hos Familie- og Ungdomscentret. Det er desuden en styrke i sagsbehandlingen, at der som fast praksis afholdes opstartsmøder mellem udfører, rådgiver, barnet eller den unge og familien, hvor handleplanen indgår som et aktivt redskab til at drøfte formålet og mål med indsatsen. Samtidig vurderer Task Forcen, at Fredericia Kommune skal være opmærksomme på løbende at understøtte det gode samarbejde mellem rådgivere og udfører, da interviewene vidner om, at samarbejdet er meget personafhængigt.

Task Forcen vurderer desuden, at der er et klart udviklingspunkt for Familieafdelingen i at sikre, at der altid udarbejdes en handleplan, og at den foreligger før afgørelsen. Handleplanen er et centralt redskab i forhold til at sikre, at det er den rigtige foranstaltning der iværksættes, fordi den kræver, at man forholder sig meget konkret til både formålet og de mere konkrete mål med indsatsen. Det er derfor for sent – og ikke lovmedholdeligt – når handleplanen først udarbejdes i forbindelse med at indsatsen startes op. Udarbejdelse af handleplanen inden afgørelsen forhindrer ikke, at den tages op igen ved opstarten af indsatsen og i den forbindelse revideres i samarbejde med barnet eller den unge, familien, hvis det er relevant.

I forhold til handleplaner vurderer Task Forcen derudover, at der er et fortsat udviklingspunkt i at handleplanerne skal have konkrete og målbare mål.

Task Forcen anbefaler dermed, at Fredericia Kommune fremadrettet sikrer, at der altid udarbejdes en handleplan før afgørelsen, og at der etableres en fælles forståelse af handleplanen som et vigtigt redskab til at vælge den rette indsats og i samarbejdet med familien. Derudover anbefaler Task Forcen, at kommunen fortsat har fokus på at lave konkrete og målbare mål i handleplanerne.

Endelig vurderer Task Forcen, at det er u hensigtsmæssigt, at der er ventetid på foranstaltninger i Familie- og Ungdomscentret. Når ventetiden er lang, er det vigtigt, at der i mellemtiden følges op på barnet eller den unge og familiens udvikling og trivsel. Interview med rådgiverne vidner om, at flere er opmærksomme på dette, men det bør være et generelt, herunder også ledelsesmæssigt, opmærksomhedspunkt.

Opfølgning

Dette afsnit handler om Fredericia Kommunes opfølgning på de iværksatte foranstaltninger, samt kommunens praksis når en foranstaltning afsluttes.

Relevant opfølgning med deltagelse af det professionelle netværk – dog eksempler på manglende overholdelse af lovkrav

VISO vurderer, at der i de sager, de har set, følges godt op, og at der skrives gode forståelige journalnotater om opfølgningsmøderne. Det er forskelligt, hvem der inviteres på møderne. VISO har set eksempler på, at skolen inviteres med på et opfølgningsmøde, hvilket vurderes positivt. I en anden sag bliver der læst en status op fra børnehaven, og på den måde får børnehaven en stemme på mødet.

Rådgiverne i Familierådgivningen fortæller, at der ikke er nogen fast procedure for, hvornår de følger op – ud over lovgivningens krav. De fortæller, at opfølgningen oftest består i en børnesamtale, en statusudtalelse fra udfører samt et opfølgningsmøde, hvor skolen eller daginstitutionen også deltager.

Rådgiverne i Ungdomsrådgivningen fortæller, at de i mange sager følger op hyppigere end loven kræver. De oplever ikke, at det er en fast procedure eller et krav fra ledelsens side, men fortæller, at flere af de unge efterspørger flere statusmøder, og at de gerne vil imødekomme det. Rådgiverne fra både Familierådgivningen og Ungdomsrådgivningen fortæller, at der ofte er forskellige repræsentanter fra det professionelle netværk repræsenteret ved møder, f.eks. skolen, psykiatrien eller UU. Hvem der deltager afhænger primært af, hvad den unge ønsker. De kan også finde på at dele mødet op i flere dele, så det professionelle netværk kun deltager i de dele, den unge ønsker, at de skal deltage i.

Ankestyrelsen ser dog eksempler på at lovens krav om opfølgning ikke er overholdt. I 3 sager om anbringelse har Ankestyrelsen vurderet, om Fredericia Kommune overholder lovens krav om opfølgning efter 3 og 6 måneder samt i forhold til det personrettede tilsyn. Det er dermed et begrænset datagrundlag, men Ankestyrelsen vurderer, at der i 2 af sagerne ikke er foretaget opfølgning efter 3 måneder og i 1 sag ikke er foretaget opfølgning efter 6 måneder. Kravet om personrettet tilsyn er overholdt i alle tre sager.

Variierende brug af handleplaner som styringsredskab på opfølgningsmøder

VISO vurderer, at det i de gennemgåede sager er svært at se en gennemgående systematik i forhold til, hvordan handleplanerne bruges og eventuelt revideres i forbindelse med opfølgningen. VISO får ikke indtryk af, at handleplanerne altid fungerer som virksomme styringsværktøjer på opfølgningsmøderne. I en af opfølgningssagerne er det f.eks. stort set de samme mål, der er beskrevet i handleplanerne efter opfølgningsmøderne. Det kan hænge sammen med, at målene i handleplanerne, som fremhævet ovenfor, generelt ikke er tilstrækkeligt konkrete og målbare.

De interviewede rådgivere i Familierådgivningen fortæller entydigt, at de bruger handleplanerne som redskab, når de afholder opfølgningsmøder. De mener dog, at det er forskelligt rådgiverne imellem, hvordan man gør det. En af rådgiverne fortæller f.eks., at hun altid italesætter handleplanen og målene i den, og nogle gange bruger målene som struktur for mødet, ved at tale dem igennem et ad gangen. Hvis målene ikke er særligt konkrete, har hun handleplanen liggende ved siden af sig og refererer til den, hvis det er relevant, f.eks. hvis der er mål, som samtalen ikke har berørt.

Rådgivere i Ungdomsrådgivningen fortæller, at det som udgangspunkt er handleplanen, der skaber struktur på mødet, kombineret med LØFT. Revision af handleplaner sker også på selve opfølgningsmødet.

Repræsentanterne for udførerområdet oplever, at det er meget varierende i hvilket omfang handleplanen bruges aktivt som redskab på opfølgingsmøderne. De oplever, at der ikke altid er en handleplan eller at de ikke har set den.

Uklar procedure for afslutning af en foranstaltning

I interview med almenområdet fortæller repræsentanterne herfra, at de som oftest ikke bliver orienteret, når Familieafdelingen afslutter en foranstaltning. Det betyder, at de ikke altid ved, om der er en foranstaltning i gang og kan justere deres arbejde med barnet eller den unge derefter.

Interview med rådgiverne i Familie- og Ungdomsrådgivningen vidner om, at der ikke er nogen fast procedure ved afslutning af en foranstaltning. De beskriver, at det som oftest vil blive drøftet på et opfølgingsmøde. Herefter fortæller rådgiverne i Familierådgivningen, at de som oftest giver skolen eller børnehaven besked. Ungdomsrådgivningen fortæller, at de kun sjældent informerer almenområdet, og at der ikke er fast praksis for at bede den unge eller familien om samtykke til det. De kan dog godt finde på f.eks. at give SSP besked om, at sagen er lukket fra Familieafdelingens side.

Task Forcens vurdering

I forhold til opfølgning vurderer Task Forcen, at det er positivt, at rådgiverne i både Familie- og Ungdomsrådgivningen beskriver opfølgning som noget, der sker efter behov, samt at det professionelle netværk som oftest deltager på opfølgingsmøderne. Sagsgennemgangen vidner dog om, at der er et opmærksomhedspunkt i at sikre, at opfølgningen i alle sager som minimum sker med den hyppighed, der er fastsat i loven.

Task Forcen vurderer desuden, at det er positivt, at man i Familieafdelingen er opmærksomme på og ønsker at bruge handleplanen som et aktivt styringsredskab i forbindelse med opfølgning. Det er meget relevant i forhold til at understøtte lovens krav om, at man i forbindelse med opfølgningen vurderer, om indsatsen skal ændres, og om handleplanen skal revideres. Interview såvel som sagsgennemgangen vidner dog om, at det ikke sker konsekvent, hvilket Task Forcen vurderer hænger sammen med, at der ikke altid er en handleplan og at målene ikke altid er tilstrækkeligt konkrete (se afsnit ovenfor om valg af indsats).

Endelig vurderer Task Forcen, at det er u hensigtsmæssigt, at man ikke konsekvent i forbindelse med afslutning af en foranstaltning forsøger at indhente samtykke til at orientere alle relevante samarbejdspartnere. Det kan have stor betydning for barnets eller den unges videre trivsel og udvikling, at det professionelle netværk omkring dem ved, om Familieafdelingen er involveret i deres liv eller ej.

Task Forcen anbefaler på den baggrund, at Fredericia Kommune vedtager en procedure for afslutning af foranstaltninger.

5. Inddragelse

Dette kapitel handler om, hvordan der i kommunen arbejdes med inddragelse af børn, familie og netværk i de forskellige led i sagsprocessen. Kapitlet omhandler også kommunens praksis for at gennemføre samtaler med børn.

For at en indsats kan have den ønskede virkning er det afgørende, at barn og familie i størst muligt omfang forstår, accepterer og understøtter den valgte proces og indsats. Derfor er det en væsentlig del af en god sagsbehandling at sikre den bedst mulige inddragelse af barn og familie fra sagens start. Derudover er det vigtigt, at barnet eller den unge (når alder og modenhed tillader det) samt deres familie og det private netværk omkring familien inddrages for at kvalificere sagsbehandlingen, og at de bliver aktive parter i forhold til at beskrive og nå de mål for indsatsen, som er opstillet.

Forudsætningen for alle disse elementer er, at kommunen skaber en hensigtsmæssig kontakt med barnet, familien og netværket, og at kommunikationen sker i en form, som er forståelig og entydig for dem, både på skrift og i forbindelse med afholdelse af møder mv. Det er derudover en forudsætning, at kommunen sikrer rammerne for inddragelse – f.eks. ved at sikre, at barnet/den unge, familie og netværk inviteres med til møder og ved at anvende konkrete metoder til at sikre inddragelse.

For temaet "Inddragelse" vurderer Task Forcen, at følgende er de primære styrker i Fredericia Kommunes sagsbehandling:

- Mindset om borgeren som ekspert i eget liv og fokus på respektfuld inddragelse
- Generelt fokus på inddragelse af barnet og den unge
- Eksempler på god inddragelse af forældrene og stor indsats herfor
- Eksempler på god inddragelse af det professionelle netværk

Task Forcen vurderer, at følgende er de primære udviklingspunkter i Fredericia Kommunes sagsbehandling:

- Eksempler på manglende opfyldelse af kravene i § 48
- Eksempler på mangelfuld inddragelse af forældrene
- Begrænset aktivering og inddragelse af det private netværk
- Utilstrækkelig inddragelse af det professionelle netværk i eksisterende sager

På den baggrund anbefaler Task Forcen, at Fredericia Kommune:

- At alle rådgivere har kendskab til kravene i § 48, og at disse opfyldes i alle sager
- At det sikres, at forældrene inddrages i alle sagsskridt.
- At det professionelle og private netværk i højere grad inddrages og aktiveres i eksisterende sager

Mindset om borgeren som ekspert i eget liv og et fokus på respektfuld inddragelse

Som del af det skriftlige materiale har Task Forcen fået tilsendt en analyse udarbejdet af Rambøll Management i første halvår af 2021 omkring borgernes oplevelse af samarbejdet med Familieafdelingen og rådgivernes tilgang til familierne. Af denne fremgår det, at der både er eksempler på gode borgeroplevelser såvel som kritiske fortællinger fra borgerne. Det fremgår desuden, at rådgivernes brug af f.eks. LØFT bidrager til borgernes oplevelse af inddragelse.

Lederne og de faglige konsulenter fortæller i interview, at der i Familieafdelingen hersker et mindset om, at borgeren er ekspert i eget liv. Ledergruppen taler med især nyansatte rådgivere om, hvordan de skal møde borgerne, også når disse kan være utilfredse og evt. aggressive. Der er en forventning om, at alting kan siges på en ordentlig måde og med respekt, og at ærlighed betragtes som udtryk for omsorg.

Rådgiverne giver i interview udtryk for, at de føler sig godt klædt på til at inddrage, og at det handler om manglende tid i de tilfælde, hvor det ikke lykkes godt nok.

Opmærksomhed på inddragelse af barnet og den unge men udfordringer omkring § 48

Ankestyrelsens sagsgennemgang viser, at Fredericia Kommune generelt har fokus på at inddrage barnet og den unge i egne sagsforløb. Dog er der også sager, hvor inddragelse af barnet/den unge kun er sket i ringe grad og en enkel sag, hvor barnet slet ikke er inddraget. Samtidig ses det, at der er en udfordring med at få afholdt § 48-samtaler med børnene, inden der træffes en afgørelse. I ca. halvdelen af sagerne har Ankestyrelsen således vurderet, at reglerne i § 48 ikke er overholdt. Der er både eksempler på, at der slet ikke er talt med barnet, og eksempler, hvor der først er talt med barnet efter afgørelse om foranstaltning.

I de sager, VISO har gennemgået, vurderer VISO, at der er flere eksempler på, at børnene er inddraget i høj grad. Eksemplerne viser, at rådgiverne gør mange og forskellige forsøg på at få tilvejebragt barnets holdning og dermed forsøg på inddragelse. Der er ligeledes en fin balancegang mellem at få inddraget barnets perspektiv uden, at det pålægges et ikke-alderssvarende ansvar. Samtidig finder VISO dog også eksempler på, at børnene ikke inddrages ved valg af foranstaltning.

Rådgiverne fra Modtagelsen, Familierådgivningen og Ungdomsrådgivningen giver på tværs af interview udtryk for, at de gør meget for at inddrage børnene og de unge, uagtet at der ikke findes fælles procedure eller metoder herfor.

Inddragelse af forældrene i varierende grad

I Fredericia Kommunes sammenhængende børne- og ungepolitik fremgår det tydeligt, at inddragelse af forældrene er helt afgørende i samarbejdet omkring et barns trivsel og udvikling. Ankestyrelsen vurderer i deres sagsgennemgang, at der generelt er fokus på overholdelse af kravene omkring inddragelse af forældrene. Der er således flest eksempler på inddragelse af forældrene i høj og i nogen grad, men også få eksempler på at inddragelse af forældrene er sket i ringe grad.

VISO vurderer i deres sagsgennemgang, at Fredericia kommune inddrager forældrene, hvilket kommer til udtryk ved, at forældrenes holdninger og mening fremgår af journalerne. VISO ser, at rådgiverne altid responderer på forældrenes henvendelser enten pr. mail eller telefon. Der er mange samtale-aktiviteter, og rådgiverne gør en stor indsats for at inddrage og få kontakt med forældre, der er afvisende eller potentielt konfliktskabende. VISOs sagsgennemgang finder dog også eksempler på, at forældrene ikke inddrages i forhold til valg af konkret foranstaltning, og at der dermed ikke opnås kendskab til deres holdning og motivation.

Rådgiverne i Familierådgivningen fortæller i interview, at de inddrager forældrene i forbindelse med udarbejdelse af den børnefaglige undersøgelse, og før der laves faglig vurdering.

Begrænset aktivering og inddragelse af det private netværk

På tværs af interview med Familierådgivningen og Ungdomsrådgivningen fortæller rådgiverne, at det er forskelligt, hvordan og hvor meget de inddrager det private netværk. De oplever, at det kan være vanskeligt at få aktiveret det private netværk, og at de unge også kan blive flove, hvis der er for meget netværk involveret.

Eksempler på god inddragelse af det professionelle netværk men også oplevelse af manglende inddragelse i eksisterende sager

VISO ser i sin sagsgennemgang flere eksempler på godt samarbejde med det professionelle netværk, f.eks. psykiatrien, og en høj grad af forståelse for hinandens fagligheder. Samtidig vurderer VISO i flere sager, at der med fordel kunne være et tættere samarbejde med PPR.

Repræsentanter fra almenområdet fortæller i interview, at de sjældent oplever at blive inddraget i eksisterende sager, og at de ofte er uvidende om, at der er en aktiv sag hos Familieafdelingen. Når de inddrages er det hovedsageligt i form af anmodning om statusskrivelser og kun sjældent som deltager i f.eks. netværksmøder.

Ved interview fortæller rådgiverne fra Familierådgivningen, at der er en hensigt om, at der skal indhentes oplysninger fra almenområdet via netværksmøder, men at det er langt fra i alle sager, det sker.

Task Forcens vurdering

Task Forcen vurderer, at det er en styrke, at Fredericia Kommune har et stort fokus på inddragelse af barnet, den unge og forældrene, og at Familieafdelingen har arbejdet aktivt med dette. Task Forcens analyse vidner om, at der er et fælles mindset omkring respektfuld inddragelse og borgeren som ekspert i eget liv. Samtidig er det også Task Forcens vurdering, at rådgiverne ikke altid får talt med børnene og de unge om deres holdning til foranstaltning, før der træffes afgørelse, og de overholder dermed ikke kravene i § 48. På den baggrund anbefaler Task Forcen, at Fredericia Kommune sikrer, at alle rådgivere har kendskab til kravene i §48, og at disse opfyldes i alle børnesamtaler.

Task Forcen finder det positivt, at Familieafdelingen generelt har fokus på inddragelse af forældrene og gør en stor indsats for dette. Samtidig ser Task Forcen eksempler på, at forældrene ikke bliver inddraget f.eks. i forhold til valg af indsats. Task Forcen anbefaler på den baggrund, at Fredericia Kommune sikrer, at forældrene inddrages i samtlige sagsskridt.

Task Forcen vurderer, at der i nogle tilfælde er en god inddragelse af det professionelle netværk, men også at almenområdet kan opleve manglende inddragelse i eksisterende sager. Task Forcens analyse viser desuden, at det private netværk i højere grad kan inddrages og aktiveres til gavn for barnet, den unge og familien, end tilfældet er på nuværende tidspunkt. Task Forcen anbefaler på den baggrund, at Fredericia Kommune i højere grad arbejder med at inddrage og aktivere barnets professionelle og private netværk.

Bilag 1 Resultat af sagsgennemgang

I dette bilag sammenfattes resultaterne af Ankestyrelsens og VISOs sagsgennemgang. De resultater der præsenteres her, er ligeledes præsenteret i rapportens kapitler, som en del af Task Forcens samlede analyse af kommunens sagsbehandling. Lærings- og udviklingspunkter i forhold til kommunens fremtidige sagsbehandling beskrives ikke dette bilag, men fremgår af den samlede Task Force rapport.

Ankestyrelsen har gennemgået 20 verserende sager fra Fredericia Kommune om børn og unge med særlig behov for støtte. Formålet med Ankestyrelsens sagsgennemgang er at foretage en juridisk vurdering af, om lovkrav inden for udvalgte temaer er overholdt.

VISO – den nationale Videns- og Rådgivningsorganisation – har gennemgået 10 af de 20 sager. Formålet med VISOs sagsgennemgang er at foretage en socialfaglig vurdering af sagsbehandlingen inden for de samme temaer.

En sagsgennemgang af henholdsvis 20 og 10 sager giver ikke et statistisk sikkert resultat i forhold til at vurdere Fredericia Kommunes juridiske og socialfaglige kvalitet i hele sagsstammen i kommunen. På trods af usikkerheden giver sagsgennemgangen sammenholdt med interview og øvrigt indsamlet materiale dog en indikation af kvaliteten af i det samlede sagsarbejde.

Både Ankestyrelsens og VISOs sagsgennemgang bruges således til at afdække, dokumentere og kvalificere styrker og udfordringer i sagsbehandlingen til brug for Task Forcens analyse og anbefalinger og det videre udviklingsarbejde i kommunen. Sagsgennemgangen udgør samtidig en "baseline" for den statusgennemgang, der gennemføres ved afslutningen af kommunens samarbejde med Task Forcen.

Det bemærkes, at Ankestyrelsen er en selvstændig myndighed i forhold til sagsgennemgangen, mens VISOs rolle er af mere rådgivende karakter i forhold til Task Forcens samlede analyse. Derudover vil Task Forcen understrege, at sagsantallet ved begge sagsgennemgange bevirker, at resultaterne af sagsgennemgangen alene giver en indikation af kommunens aktuelle sagsbehandling på området.

Ankestyrelsens sagsgennemgang

Ankestyrelsens sagsgennemgang fokuserer på de fire temaer, der tilsammen udgør Task Forcens kvalitetsbegreb:

- Inddragelse af barnet eller den unge og forældremyndighedsindehaver
- Faglig udredning
- Valg af indsats
- Opfølgning

Derudover fremhæver Ankestyrelsen særlige styrker og opmærksomhedspunkter i sagsbehandlingen.

Ankestyrelsen har vurderet sagsbehandlingen i perioden fra 31. maj 2019 – 31. maj 2021.

Fredericia Kommune har indsendt:

- 17 sager, hvor der i måleperioden er truffet afgørelse om en foranstaltning efter servicelovens § 52.
- 3 sager, hvor der ikke er truffet afgørelse om en foranstaltning men tilbudt en indsats efter servicelovens § 11, stk. 3.

De sager, Ankestyrelsen har modtaget og gennemgået, fordeler sig som vist i tabel 1.

Tabel 1: Fordeling af sagstyper

	Antal sager
Anbringelse § 52, stk. 3 nr. 7 (herunder 3 sager, hvor der måles på opfølgning)	9
Familiebehandling § 52, stk. 3 nr. 3	3
Aflastning § 52, stk. 3 nr. 5	2
Kontaktperson § 52, stk. 3 nr. 6	3
Indsats efter § 11, stk. 3	3
I alt	20

Sagerne omhandler børn og unge, der på afgørelsestidspunktet er 0-17 år. Der er flest sager med børn i aldersgruppen 8-14 år (10 sager). Der er herudover 5 sager med børn i alderen 0-3 år, 3 sager med unge i aldersgruppen 15-17 år og 2 sager med børn i aldersgruppen 4-7 år.

Vurderingsgrundlaget for Ankestyrelsens sagsgennemgang uddybes i bilag 2 om de anvendte metoder i Task Forcens analyse.

Hovedkonklusioner

Ankestyrelsens sagsgennemgang viser, at en af de primære udfordringer set fra et juridisk perspektiv i Fredericia Kommunes sagsbehandling er, at kommunen ikke får opdateret de børnefaglige undersøgelser. Det betyder, at der ikke foreligger en samlet helhedsvurdering af familiens forhold samt behovet for støtte på baggrund af aktuelle oplysninger om barnet eller den unge og familien. Det kan have den betydning, at der kan være usikkerhed om, hvorvidt der er iværksat den rette støtte til barnet eller den unge.

Derudover viser sagsgennemgangen, at kommunen i flere sager ikke får udarbejdet den børnefaglige undersøgelse indenfor 4 måneder. Det betyder, at der ikke hurtigt nok foreligger en undersøgelse med en samlet helhedsvurdering af familiens forhold og støttebehov. Det kan få den konsekvens, at barnets eller den unges forhold forværres i perioden, hvor undersøgelsen bliver udarbejdet.

Sagsgennemgangen viser også, at der er udfordringer i kommunens sagsbehandling i forhold til handleplaner. I en stor del af sagerne har kommunen ikke udarbejdet en handleplan, som vedrører foranstaltningen, og i de sager, hvor der er udarbejdet en aktuell handleplan er

handleplanen i de fleste tilfælde udarbejdet for sent. En for sent udarbejdet handleplan kan betyde, at formålet med den valgte indsats er beskrevet for sent, og at der ikke er udarbejdet præcise og målbare mål for indsatsen. Derudover betyder en for sent udarbejdet handleplan, at det er vanskeligt at gennemføre god og relevant opfølgning på en foranstaltning. Det kan få den konsekvens, at den iværksatte foranstaltning ikke får den ønskede effekt for barnet eller den unge og familien.

Endvidere viser sagsgennemgangen, at der er udfordringer med at afholde de lovbestemte § 48-samtaler, inden der træffes en afgørelse. Dette kan have den konsekvens, at barnet eller den unge ikke oplever at blive tilstrækkelig hørt og inddraget i valget af indsats, hvilket kan resultere i, at barnet eller den unge ikke støtter op om den bevilligede indsats eller, at den bevilligede indsats ikke er den rette i forhold til barnet eller den unge.

Ved manglende overholdelse af et lovkrav vurderer Ankestyrelsen hver gang, om der foreligger særlige forhold, der betyder, at den manglende overholdelse af et lovkrav ikke har haft væsentlig betydning for barnet, den unge og indsatsen. Ankestyrelsen har ved sagsgennemgangen vurderet, at der ikke foreligger nogen særlige forhold i de tilfælde, hvor kommunen *ikke* overholder lovkrav.

De forskellige sagsbehandlingsmangler i afgørelsessagerne fordeler sig som vist i tabel 2.

Tabel 2: Sagsbehandlingsmangler i de 17 sager, hvor der er truffet afgørelse

	Antal sager
Regler i § 48 børnesamtale er ikke opfyldt	8 ud af 17
Børnefaglig undersøgelse/opdatering mangler	7 ud af 15
Børnefaglig undersøgelse ikke udarbejdet inden 4 måneder	4 ud af 7
Den børnefaglige undersøgelse/opdatering ikke afsluttet før afgørelsen er truffet	1 ud af 8
Handleplan mangler	8 ud af 16
Handleplanen er ikke udarbejdet inden afgørelsen	6 ud af 8

I det følgende uddybes resultaterne af Ankestyrelsens sagsgennemgang under hvert tema.

Inddragelse af barnet eller den unge og forældremyndighedsindehaver

I de 17 sager, hvor der er truffet en afgørelse om en foranstaltning, har Ankestyrelsen vurderet, om der, ud over børnesamtalen efter servicelovens § 48, har været relevant og tilstrækkelig inddragelse af barnet eller den unge og forældremyndighedsindehaver i sagsforløbet forud for afgørelsen.

Inddragelse af barnet eller den unge

Ud af de 17 sager har Ankestyrelsen vurderet, at der i 2 sager er sket inddragelse af barnet eller den unge i høj grad. I 8 af de 17 sager er der sket inddragelse af barnet/den unge i nogen grad. Det vurderes således, at kommunen generelt har fokus på og lykkes med at inddrage barnet eller den unge i egne sagsforløb. Dog er det i 6 sager vurderet, at inddragelse af barnet/den unge kun er sket i ringe grad og i den sidste sag er barnet slet ikke inddraget.

Eksempel på sag med høj grad af inddragelse af barnet eller den unge:

Ankestyrelsen har i to sager vurderet at barnet i høj grad er blevet inddraget i sagsforløbet.

Der er i begge sager tale om mindre børn på henholdsvis et par måneder og knap 4 år og inddragelsen er sket gennem observationer.

Den ene sag drejer sig om et spædbarn og afgørelse om familiebehandling. Det er noteret, at rådgiver vurderer, at det ikke er realistisk, at barnet kan forholde sig til en foranstaltning.

Inddragelsen af barnet sker derfor ved observation af barnet.

Den anden sag drejer sig om anbringelse af et barn på knap 4 år. Barnet har et ringe funktionsniveau og har blandt andet intet sprog. Rådgiver vurderer, at det på den baggrund ikke er muligt at afholde en egentlig børnesamtale, men der foretages en observation af barnet som lægges til grund for den faglige vurdering og afgørelse. Senere i forløbet bliver der ved statusmøde med forældrene vist filmklip for at inddrage barnets perspektiv og rådgiver har også en samtale med barnet i forbindelse med besøg på anbringelsesstedet.

Eksempel på sag med nogen grad af inddragelse

I en sag om anbringelse af et 8 årigt barn tales der først med barnet om anbringelse efter afgørelsen om anbringelse blev truffet af anbringelsesudvalget (ABU), men der er talt med barnet i forbindelse med modtagelse af underretninger og i forbindelse med udfærdigelse af børnefaglig undersøgelse.

Eksempel på sag med ringe inddragelse af barnet eller den unge:

I en sag om bekymring for og støtte til et 10 årigt barn tales der ikke med barnet efter modtagelse af underretninger og der tales først med barnet om anbringelse efter afgørelse er truffet af Anbringelsesudvalget. I forbindelse med etablering af midlertidig aflastning i en fritidsfamilie indtil plejefamilie er fundet tales der først med barnet samme dag som barnet skal hen til familien. I forbindelse med opfølgning på anbringelsen vil barnet ikke tale med rådgiver, og der indhentes kun oplysninger fra plejefamilien om barnets trivsel mv. Det er ikke forsøgt at belyse barnets perspektiv ved f.eks. at indhente oplysninger fra skole.

Eksempel på sag uden inddragelse af barnet

I en sag vurderer Ankestyrelsen, at der slet ikke er sket inddragelse af barnet. Det drejer sig om en sag, hvor kommunen har truffet afgørelse om aflastning. Der bliver først talt med barnet på 11 år om aflastning 2 måneder efter afgørelsen, som er et par uger før opstart af aflastning. Der har været samtale med barnet i forbindelse med udarbejdelse af børnefaglig undersøgelse, men undersøgelsen er 2 år gammel.

Inddragelse af forældremyndighedsindehaver

Ankestyrelsen har vurderet, at der i 3 af de 17 sager er sket inddragelse af forældremyndighedsindehaver i høj grad. I 11 sager er der sket inddragelse af forældremyndighedsindehaver i nogen grad. Det er således vurderet, at kommunen generelt har fokus på at leve op til kravene om inddragelse af forældremyndighedsindehaver. Ankestyrelsen vurderer dog i 3 sager, at der kun er en ringe inddragelse af forældremyndighedsindehaver.

Eksempel på sag med inddragelse af forældremyndighedsindehaver i høj grad:

I en sag om afgørelse om familiebehandling er der tale om en høj grad af inddragelse af forældremyndighedsindehaverene. De indkaldes til møder om underretninger, og de er inddraget ved udarbejdelsen af børnefaglig undersøgelse, hvor deres oplysninger indgår i den samlede analyse, og der er oplysninger om, hvordan de stiller sig til den begrundede

stillingtagen i undersøgelsen. Inddragelsen af forældrene er løbende og sker dels ved møder, dels ved telefonisk kontakt.

Eksempel på sag med ringe inddragelse af forældremyndighedsindehaver:

I en sag om kontaktperson til en ung har der været kontakt til moderen i forbindelse med tidligere børnefaglig undersøgelse og afgørelse om familiebehandling. Men efterfølgende udebliver moderen fra møder. Faderen har del i forældremyndigheden, men der er heller ikke kontakt til ham i relation til afgørelsen om kontaktperson til den unge.

Børnesamtaler

Ankestyrelsen har vurderet, at servicelovens bestemmelse i § 48 om afholdelse af en børnesamtale er overholdt i 9 ud af 17 sager, hvor der er truffet afgørelse om en foranstaltning. I en af de 9 sager er kravet om børnesamtale efter § 48 overholdt ved, at der i forbindelse med den børnefaglig undersøgelse 1 måned før afgørelse er talt med den unge om anbringelse. I 2 ud af de 9 sager har kommunen ikke afholdt en børnesamtale på grund af barnets alder. Dette er Ankestyrelsen enig i.

I 8 af de 17 sager, hvor der er truffet afgørelse om en foranstaltning, har Ankestyrelsen således vurderet, at reglerne i § 48 ikke er overholdt.

I 5 af de 8 sager er der slet ikke talt med barnet eller den unge efter § 48 i forbindelse med afgørelsen. Det drejer sig om 3 sager om anbringelse, 1 sag om familiebehandling og 1 sag om kontaktperson.

Eksempler på sager, hvor der ikke er afholdt en børnesamtale:

I en sag om afgørelse om familiebehandling tales der tidligt i forløbet efter underretning om muligt overgreb med barnet, der på det tidspunkt er 11 år. Der tales om, at barnet ønsker hjælp, men ikke hvilken slags støtte. I forbindelse med iværksættelse af sideløbende foranstaltning, som er støtte til moderen på baggrund af barnets adfærdsmæssige reaktioner, er det noteret, at der ikke skal tales med barnet, men at der vil blive talt med barnet under udfærdigelse af børnefaglig undersøgelse. Der bliver dog i forbindelse med den børnefaglig undersøgelse ikke talt med barnet om holdning til foranstaltning udover, at barnet giver udtryk for at ønske tankerne væk. Efterfølgende er der heller ikke talt med barnet om foranstaltningen, hvilket Ankestyrelsen vurderer, at der burde have været, inden afgørelse om familiebehandling.

I en anden sag træffer kommunen afgørelse i april 2021 om kontaktperson til en ung på 16 år. Forud for afgørelsen har der ikke været direkte kontakt til den unge siden november 2019, men moderen oplyser, at den unge gerne vil have en kvindelig kontakt person.

I de sidste 3 sager, hvor Ankestyrelsen vurderer, at reglerne for § 48 ikke er opfyldt, har kommunen først talt med barnet eller den unge *efter* afgørelsen er truffet. Det drejer sig om 2 sager om anbringelse og 1 sag om aflastning.

Eksempel på sag, hvor der først er afholdt børnesamtale efter afgørelsen:

I en sag om anbringelse af et 10 årigt barn er der tidligere i sagsforløbet talt med barnet i forbindelse med opfølgning på handleplan om støtte i hjemmet og fritidsfamilie. Men da der herefter ikke sker den ønskede udvikling i hjemmet og der er bekymring for barnets trivsel og udvikling bliver der ikke talt med barnet om anbringelse. Først samme dag som anbringelsesudvalget har truffet afgørelse om anbringelse har rådgiver en samtale med barnet.

Barnet bliver her oplyst om, at det er vurderet, at der er andre end forældrene, der skal passe på barnet, og hun samme dag sammen med sin bror skal hen og bo hos broderens fritidsfamilie, indtil der er fundet en plejefamilie.

Faglig udredning

I de 17 sager, hvor der er truffet afgørelse om en foranstaltning i måleperioden, har Ankestyrelsen vurderet, om der foreligger en aktuel børnefaglig undersøgelse, og om den i givet fald opfylder udvalgte lovkrav.

Aktuel børnefaglig undersøgelse

I 16 af de 17 sager, hvor der er truffet afgørelse om en foranstaltning, er der krav om en børnefaglig undersøgelse eller en opdatering af en tidligere udarbejdet børnefaglig undersøgelse. I 1 af de 17 sager med afgørelse om foranstaltning er der tale om en foreløbig afgørelse, hvorfor der ikke er krav om en børnefaglig undersøgelse forud for afgørelsen. Derudover er der 1 sag, hvor den børnefaglige undersøgelse er afsluttet efter den periode Ankestyrelsen måler på. Denne børnefaglige undersøgelse indgår derfor ikke i målingen. Det betyder, at der i alt er 15 sager, hvor Ankestyrelsen har kigget på, om der foreligger en aktuel børnefaglig undersøgelse og i hvilket omfang undersøgelsen opfylder kravene til indhold og 4 måneders frist.

I 8 af de 15 sager er der udarbejdet en børnefaglig undersøgelse, der vedrører de aktuelle forhold.

I 6 sager mangler der en opdatering af en tidligere udarbejdet børnefaglig undersøgelse, der vedrører de aktuelle forhold.

I 1 sag fremgår det af sagsakterne, at der er udarbejdet en børnefaglig undersøgelse, men selve undersøgelsen fremgår ikke.

Eksempler på sager, hvor der mangler en opdatering af en tidligere udarbejdet børnefaglig undersøgelse:

Et eksempel er en sag om afgørelse i maj 2021 om familiebehandling. Der er en børnefaglig undersøgelse, som er afsluttet i december 2019 og som førte til, kontaktperson til barnet og støtte til forældrene. Denne børnefaglig undersøgelse burde have været opdateret forud for afgørelsen i 2021 om familiebehandlingen. Den børnefaglige undersøgelse er næsten 1 ½ år gammel, og der er fremkommet en del nye oplysninger, blandt andet om psykiatrisk udredning af drengen og nye oplysninger om moderens tidligere depression.

Et andet eksempel er en sag om anbringelse. Der er tidligere udarbejdet en børnefaglig undersøgelse. Undersøgelsen der er afsluttet i marts 2018 pegede på, at barnet havde behov for særlig støtte, blandt andet behov for at få morgenmad og gå til en fritidsaktivitet. Undersøgelsen pegede også på, at der var behov for støtte til faderen, så han kunne få redskaber til at tackle konflikter mellem sine børn på en hensigtsmæssig måde. Der blev tilbudt rådgivning (Grib livet) og der blev iværksat familiekonsulentstøtte og fritidsfamilie. Ankestyrelsen vurderer, at den børnefaglige undersøgelse burde have været opdateret før afgørelse om anbringelse i marts 2021.

4 måneders fristen

I de 8 sager, hvor der er udarbejdet en aktuel børnefaglig undersøgelse, har Ankestyrelsen vurderet, om 4 måneders fristen, som er fastsat i serviceloven, er overholdt.

I 2 af de 8 sager er fristen overholdt. Der er desuden 1 sag, hvor det drejer sig om en opdatering af en tidligere børnefaglig undersøgelse. En opdatering af børnefaglig undersøgelse er ikke direkte omfattet af bestemmelsen om 4 måneders frist for udarbejdelse af børnefaglig undersøgelse. Endelig er der 1 sag, hvor den børnefaglig undersøgelse undtagelsesvist ikke kan afsluttes inden for fire måneder, på grund af ventetid på rapport fra Børnehuset.

I de resterende 4 sager er fristen ikke overholdt. Fristen er overskredet med mellem 14 dage og ca. 4,5 måned.

Eksempler på sag, hvor fristen er overskredet:

I en sag om anbringelse af et 10 årigt barn modtager kommunen underretninger i august 2020 om bekymring for barnet på grund af faderens alkoholmisbrug. I september 2020 træffer kommunen afgørelse om børnefaglig undersøgelse, og der iværksættes sideløbende støtte. Den børnefaglige undersøgelse er færdig i marts 2021. Ankestyrelsen vurderer, at fristen løber fra modtagelse af underretning i august 2020 og 4 måneders fristen udløber således i december 2020 og er overskredet med 2 måneder og 7 dage. Det er i januar 2021 noteret i sagen, at tidsfristen ikke kan overholdes og at undersøgelsen forventes færdig 19. februar 2021, men der er ikke noteret udefrakommende forhold, der kan begrunde en fristoverskridelse

Begrundet stillingtagen

Ankestyrelsen har endvidere undersøgt, om der i de 8 sager med børnefaglig undersøgelse er udarbejdet en begrundet stillingtagen til, om der skal iværksættes støtte og i bekræftende fald af hvilken art.

Sagsgennemgangen viser, at der er udarbejdet en begrundet stillingtagen i 7 af de 8 børnefaglige undersøgelser.

I 1 sag er der i den børnefaglige undersøgelse ikke udarbejdet en begrundet stillingtagen. Ankestyrelsen vurderer, at den begrundende stillingtagen er for åben. Det fremgår, at der er grundlag for særlig støtte, men det fremgår ikke klart om støtten skal gives i hjemmet eller om der er behov for anbringelse.

Afslutning af børnefaglig undersøgelse inden afgørelse

Ankestyrelsen har videre undersøgt, om de 8 børnefaglige undersøgelser er færdige, inden afgørelse om foranstaltning er truffet.

I 7 ud af de 8 sager er undersøgelserne afsluttet inden, der træffes afgørelse om foranstaltning.

I den sidste sag er den børnefaglige undersøgelse færdig tre uger efter afgørelsen.

I hvilken grad er sagen oplyst på afgørelsestidspunktet

Ankestyrelsen har vurderet i hvilket omfang de 17 sager, hvori der er truffet afgørelse om en foranstaltning, har været oplyst på afgørelsestidspunktet.

Ankestyrelsen har vurderet, at 3 sager har været oplyst i høj grad, 12 sager har været oplyst i nogen grad, og 2 sager har været oplyst i ringe grad.

Eksempel på sag, der er oplyst i høj grad på afgørelsestidspunktet:

I en sag om et barn på ½ år og afgørelse om familiebehandling er sagen oplyst ved, at der afholdes flere møder på sygehus, hvor læger informerer om barnet og der holdes flere møder med forældrene om deres støttebehov. Endvidere er der en aktuel børnefaglig undersøgelse og barnets perspektiv er tilvejebragt ved observation og gennem sygehuspersonalets og forældrenes beskrivelser.

Eksempel på sag, der er oplyst i ringe grad på afgørelsestidspunktet:

I en sag om anbringelse af et 10 årigt barn, er der løbende oplysninger fra støtte i hjemmet samt underretninger om bekymring for barnet, men der er ikke en opdateret børnefaglig undersøgelse og en aktuel analyse af barnets forhold og behov. Der er heller ikke talt med barnet og barnets perspektiv er ikke inddraget.

Valg af indsats

I de 17 sager, hvor der er truffet afgørelse om en foranstaltning, har Ankestyrelsen vurderet, om der er udarbejdet en handleplan, og om denne opfylder udvalgte lovkrav.

Aktuel handleplan

Ankestyrelsens sagsgennemgang viser, at der er udarbejdet handleplaner i 8 ud af 17 sager. I 1 sag er der ikke krav om udarbejdelse af en handleplan, fordi afgørelsen var akut og der ikke er gået fire måneder ved afslutningen af den periode Ankestyrelsen måler på.

I 8 sager er der ikke udarbejdet en handleplan, men det burde der have været. Det drejer sig om 4 sager, hvor der er truffet afgørelse om anbringelse, 3 sager om kontaktperson og 1 sag om familiebehandling.

Eksempel på sag, hvor der ikke er udarbejdet en handleplan:

I en sag om anbringelse af en ung på 16 år er der udarbejdet en handleplan dateret samme dag som afgørelsen om anbringelse, men handleplanen handler kun om kontaktperson til den unge under anbringelsen og ikke om selve anbringelsen.

Udarbejdelse af handleplan inden afgørelse

I 2 ud af de 8 sager, hvor der foreligger en handleplan, er handleplanen udarbejdet, inden afgørelse om foranstaltning er truffet.

I 6 sager er handleplanen først udarbejdet efter afgørelsen er truffet. Disse 6 sager opfylder således ikke det tidsmæssige krav til, hvornår handleplanen skal udarbejdes. Det drejer sig om henholdsvis 4 sager om anbringelse, 1 sag om aflastning og 1 sag om familiebehandling.

Eksempler på en sag, hvor handleplanen er udarbejdet efter afgørelsen:

Handleplanerne om anbringelse er alle først udarbejdet efter anbringelsesudvalget har truffet afgørelse om anbringelse og efter barnet eller den unge er flyttet ind på anbringelsesstedet.

Vurdering af sager, hvor der er givet tilbud efter servicelovens § 11, stk. 3

I 3 af de 20 fremsendte sager har kommunen tilbudt støtte efter servicelovens § 11, stk. 3. I alle 3 sager tilbydes et KKP vejledningsforløb, i form af samtaler med den unge samt råd, vejledning og feedback til forældrene i forhold til forældreomsorg og tackling af den unges adfærd. I 1 sag ønsker den unge ikke de individuelle samtaler, fordi hun allerede er i samtaleforløb hos psykolog.

Ankestyrelsen vurderer i alle 3 sager, at den tilbudte støtte efter § 11, stk. 3 på baggrund af de foreliggende oplysninger kan imødekomme barnets behov.

Den aktuelle indsats til barnet eller den unge

Ankestyrelsen har på baggrund af de foreliggende oplysninger vurderet, at kommunen har iværksat den relevante og tilstrækkelige støtte til barnet eller den unge i alle de 20 sager, der er gennemgået.

Opfølgning

Ankestyrelsen har i alt gennemgået 3 opfølgningssager, hvor der er truffet afgørelse om anbringelse. Ankestyrelsen har forholdt sig til, om der er sket opfølgning inden for de minimums frister, der er fastsat i serviceloven.

Opfølgning efter 3 måneder

I 1 af de 3 sager er der foretaget opfølgning inden for 3 måneder. I de 2 øvrige sager er der ikke foretaget opfølgning inden for 3 måneder.

Sager, hvor der ikke foretages 3 måneders opfølgning:

I den ene sag er der indhentet status fra plejefamilien og der har været personrettet tilsyn hos barnet i plejefamilien, men der ses ikke at have været kontakt til forældrene med henblik på at få deres input til opfølgningen. Faderen sender dog en del mails, som handler om samvær.

I den anden sag er 3 måneders fristen for opfølgning på anbringelsen den 17. september 2020. Det fremgår af journalnotat, at opfølgning den dato kun er baseret på børnesamtale eller rettere forsøg på børnesamtale. Forældrene er først indkaldt til møde den 2. oktober 2020. Faderen melder afbud til mødet, og der ses heller ikke at være afholdt møde med moderen. Handleplan version 2 sendes til forældre den 22. oktober 2020. Der er ikke journalnotat eller anden oplysning om en vurdering af om indsatsen skal ændre og handleplan ændres.

Opfølgning efter 6 måneder

I 2 af de 3 sager er der foretaget relevant opfølgning efter 6 måneder. I den tredje sag er der ikke foretaget opfølgning efter 6 måneder.

Sagen, hvor der ikke foretages 6 måneders opfølgning:

I sagen er den første opfølgning efter anbringelse foretaget rettidigt den 2. august 2020. Beregnet 6 måneders frist for næste opfølgning er således 2. februar 2021, men først den 20. februar 2021 følges der op på indsatsen.

Personrettet tilsyn

I alle 3 sager er kravet om personrettet tilsyn overholdt, idet der er talt med barnet på anbringelsesstedet mindst to gange inden for et år.

Styrker og opmærksomhedspunkter i sagsbehandlingsforløbet

På baggrund af Ankestyrelsens vurdering af de enkelte lovgivningsmæssige krav til de konkrete afgørelser og indsatser, har Ankestyrelsen i alle sager foretaget en vurdering af, om der er særlige styrker eller særlige opmærksomhedspunkter i sagsforløbet.

Styrker i sagsbehandlingsforløbet

Ankestyrelsen har samlet set vurderet, at der ses særlige styrker i 5 af gennemgåede sager.

Det gælder blandt andet de 3 sager om tilbud om støtte efter § 11, stk. 3, hvor Ankestyrelsen vurderer, at der er sket en rettidig og relevant håndtering af underretninger.

Af styrker er der også peget på at der i sager om anbringelse er foretaget samspilsobservationer og at der er gennemført eller tilbudt forældrekompetenceundersøgelse. Det er også nævnt som styrke, at der i en sag er opmærksomhed på, at aftale med moderen, hvad underretter og skole skal informeres om efter et underretningsmøde samt at rådgiver i en anden sag, i forbindelse med, at faderen meget tidligt i anbringelsen vil tale om hjemgivelse, opfordrer faderen til at skrive sine synspunkter ned, så de kan indgå i sagen, f.eks. ved hjemgivelse.

Opmærksomhedspunkter i sagsbehandlingsforløbet

I 3 ud af de 20 sager har Ankestyrelsen vurderet, at der er særlige opmærksomhedspunkter i forhold til sagsbehandlingen.

Det drejer sig i alle 3 sager om, at Ankestyrelsen vurderer, at sagsforløbene forud for de aktuelle afgørelser bærer præg af manglende helhedsvurdering og i et tilfælde også langsommelighed.

Et eksempel på dette er, at der træffes afgørelse om familiebehandling til en mor i juni 2019. I november 2020 afsluttes støtten, da moderen ikke kan se mening med den. Ved samme møde fortæller moderen dog, at hun er bekymret for den unge og hans opførsel. Kommunen forholder sig ikke til, om der skal anden støtte til den unge/familien. Dette på trods af, at problematikkerne i familien ikke er løst og der allerede en uge efter er en ny underretning fra skolen om fravær. Der afholdes efterfølgende tværfagligt møde om, at den unge er på vej ud af et sidespor og figurerer på SSP lister i forhold til hærværk, men heller ikke det giver anledning til en vurdering af støttebehovet. Der tales ikke med den unge selv, før hjemmebesøg i marts 2021, hvor der beskrives en sporadisk kontakt til den unge og igen ved hjemmebesøg og efterfølgende børnesamtale i maj 2021. Ankestyrelsen vurderer, at kommunen ikke burde stoppe familiebehandlingen uden en faglig vurdering af om der kunne og skulle igangsættes anden støtte i familien, da der fortsat var problematikker om den unges fravær. Derudover vurderer Ankestyrelsen, at sagen bærer præg af langsommelighed. Der iværksættes først kontaktperson/ny støtte i maj 2021, hvilket er over 6 måneder efter den oprindelige støtte stoppede trods vedvarende problematikker i familien.

Øvrige bemærkninger til sagsbehandlingen

Journalføring

Ankestyrelsen vurderer generelt at kommunes journalføring giver et godt overblik over sagen. I en af sagerne om § 11, stk. 3 tilbud er rådgivers vurdering og begrundelse noteret i journalen og i øvrigt er der i journalen "advis" om opmærksomhed på at få afsluttende fra § 11, stk. 3 tilbuddet efter 4 måneder.

Afslutning af sag

I en sag har ankestyrelsen bemærkninger til tidligere afslutning af sagen i februar 2020. Ved et møde i december 2019 med forældrene og den unge blev der talt om muligheden for KKP eller samtalegrupper, og der blev givet råd og vejledning om Headspace. Den unge afviste på mødet at have brug for dette, men det blev aftalt, at han kunne tænke over det, og at rådgiver skulle ringe til faderen for at høre om behovet havde ændret sig. Det fremgår af sagen, at rådgiver ringer forgæves til faderen 1 gang i januar og 1 gang i februar og herefter afsluttes sagen. Ankestyrelsen vurderer, at rådgiver kunne have kontaktet den unge selv, der på det tidspunkt var 15 ½ år. Der skulle have været talt med den unge selv om eventuel støtte herunder kontaktperson og hvordan han havde det, inden sagen blev lukket. Rådgiver kunne også have kontaktet moderen og skolen for en skoleudtalelse for at kunne lukke sagen på et tilstrækkeligt oplyst grundlag.

Ankestyrelsens juridiske sags gennemgang

Ankestyrelsens sags gennemgang omhandler 20 af kommunens sager. Ankestyrelsen foretager en juridisk gennemgang af sagerne og tager stilling til, om udvalgte lovkrav inden for de valgte temaer er overholdt.

I det følgende gives først et overblik over de typer af sager, Ankestyrelsen har gennemgået. Derefter beskrives Ankestyrelsens vurderingsgrundlag for sags gennemgangen. Resultaterne af sags gennemgangen præsenteres i rapportens kapitler og i bilag 1.

Oversigt over de gennemgåede sager

Kommunen er blevet bedt om at indsende 20 verserende sager fordelt efter kriterier fastsat af Ankestyrelsen.

Sagstyperne er:

- 17 sager, hvor der er truffet afgørelse om en foranstaltning efter servicelovens § 52.
- Tre sager, hvor der ikke er truffet afgørelse om en foranstaltning, men tilbudt en indsats efter servicelovens § 11, stk. 3.1

Mere specifikt blev kommunen bedt om, at de 17 afgørelsessager fordeler sig på otte sager om anbringelse, tre sager om aflastning, tre sager om kontaktperson og tre sager om familiebehandling. Kommunen er bedt om at udvælge sagerne efter følgende kriterier:

- Sagerne skal være verserende, det vil sige, at der ikke må være tale om en afsluttet indsats.
- Sagerne skal omhandle børn og unge mellem 0 og 17 år med særlige behov – dog ikke alene med fysiske handicaps.
- Kommunen skal have været handlekommune for barnet eller den unge det seneste år.

Desuden skal følgende kriterier være opfyldt:

- Afgørelsen om en foranstaltning eller tilbuddet om støtte efter servicelovens § 11, stk. 3, skal være så ny som mulig og være truffet/givet inden for det seneste år. For at få indblik i arbejdet med opfølgning er kommunen dog bedt om, at afgørelserne i tre af de indsendte anbringelsessager er mere end et år gamle.
- Sagerne må ikke have været anket til og/eller behandlet i Ankestyrelsen. Sagerne må heller ikke have været behandlet af Ankestyrelsen efter servicelovens § 65.
- Der må ikke være tale om flere sager fra samme familie.

I det følgende uddybes vurderingsgrundlaget for Ankestyrelsens sagsgennemgang.

Vurderingsgrundlag i sager, hvor der er truffet afgørelse om en foranstaltning

I de 17 sager, hvor der er truffet afgørelse om en foranstaltning i måleperioden vurderer Ankestyrelsen sagsbehandlingen i forhold til den aktuelle afgørelse med fokus på, om udvalgte af de krav som lovgivningen stiller, når der træffes afgørelse om foranstaltninger til børn og unge, er overholdt. Det drejer sig om reglerne om, at der forud for en afgørelse skal udarbejdes en børnefaglig undersøgelse og en handleplan, at der skal ske inddragelse af barnet eller den unge, blandt andet ved afholdelse af en børnesamtale. Desuden vurderer Ankestyrelsen i nogle af sagerne, om der er foretaget systematisk opfølgning efter, at der er iværksat en foranstaltning.

Reglerne for kommunens sagsbehandling i børnesager findes blandt andet i serviceloven. Udover bestemmelserne i servicelovens §§ 48 og 50, stk. 3 om samtale med barnet eller den unge og børnesamtalen, der indeholder en mulighed for at fravige kravet om samtalen, er der i reglerne i serviceloven ikke hjemmel til at fravige disse. I sagsgennemgangen har Ankestyrelsen imidlertid valgt at supplere målingen med en vurdering af, om den manglende overholdelse af en regel har haft væsentlig betydning i sagens forløb. Ved manglende overholdelse af en lovbestemmelse har Ankestyrelsen helt konkret vurderet, om der foreligger særlige forhold, der betyder, at dette ikke har væsentlig betydning for barnet eller den unge og indsatsen. Der kan på forhånd ikke fastsættes generiske kriterier for denne vurdering. Det beror på en helt konkret vurdering i den enkelte sag.

I sagsgennemgangen belyses følgende temaer:

- Inddragelse
 - Inddragelse af barnet eller den unge og forældremyndighedsindehaver i sagsforløbet
 - Børnesamtale efter servicelovens § 48
- Faglig udredning
 - Børnefaglig undersøgelse efter servicelovens § 50
- Valg af indsats
 - Handleplanen efter servicelovens § 140
 - Vurdering af den aktuelle indsats til barnet eller den unge
- Opfølgning
 - Tre måneders opfølgning
 - Seks måneders opfølgning
 - Personrettet tilsyn i anbringelsessager

De følgende afsnit uddyber vurderingsgrundlaget for de 17 sager, hvor der er truffet afgørelse om en foranstaltning.

Inddragelse af barnet eller den unge og forældremyndighedsindehaver

Ankestyrelsen foretager en vurdering af, om barnet eller den unge og forældremyndighedsindehaver i tilstrækkeligt og relevant omfang er inddraget i sagsbehandlingen, samt en vurdering af, om de lovmæssige krav om inddragelse af barnet eller den unge og forældremyndighedsindehaver ved udarbejdelsen af den børnefaglige undersøgelse er overholdt, ligesom Ankestyrelsen vurderer, om reglerne for gennemførelse af børnesamtalen forud for, at der træffes afgørelse er overholdt.

Ankestyrelsen vurderer desuden om forældremyndighedsindehaver og barnet eller den unge er systematisk inddraget i sagsbehandlingen frem til afgørelsen om en foranstaltning efter servicelovens § 52.

Ved vurderingen af om forældremyndighedsindehaver er inddraget indgår blandt andet:

- Om dennes holdning til, om der er grundlag for at iværksætte foranstaltninger, og i bekræftende fald af hvilken art disse bør være, er beskrevet i den børnefaglige undersøgelse (begrundet stillingtagen).
- Om processen i forhold til inddragelse styres systematisk af sagsbehandleren. (Hvis der er tale om utilstrækkelig eller uhensigtsmæssig inddragelse af forældremyndighedsindehaver vil dette eventuelt også medføre, at Ankestyrelsen anser det som et opmærksomhedspunkt i den samlede vurdering af sagsbehandlingsforløbet).

Ved vurderingen af om barnet eller den unge er inddraget indgår blandt andet:

- Om der er talt med barnet eller den unge i forbindelse med udarbejdelse af den børnefaglige undersøgelse.
- Om barnet eller den unges holdning til, om der er grundlag for at iværksætte foranstaltninger og i bekræftende fald af hvilken art disse bør være er beskrevet (begrundet stillingtagen).
- Om reglerne om gennemførelse af børnesamtalen er overholdt, herunder:
 - Om der, inden der er truffet afgørelse, er afholdt en samtale med barnet eller den unge om foranstaltningen.
 - Om der er talt med barnet eller den unge om foranstaltningen i forbindelse med den børnefaglige undersøgelse.
 - Om Ankestyrelsen er enig, hvis der ikke talt med barnet eller den unge.

Hvis der ikke er afholdt en børnesamtale i overensstemmelse med reglerne i § 48, vurderer Ankestyrelsen, om der i den enkelte sag foreligger særlige forhold, der betyder, at den manglende børnesamtale ikke har haft væsentlig betydning for barnet eller den unge og indsatsen.

I forbindelse med bedømmelsen af inddragelse vurderer Ankestyrelsen ikke, om det private netværk er afdækket og inddraget i sagsbehandlingen. Dette indgår i VISOs socialfaglige vurdering. Spørgsmålet om, hvorvidt netværket er inddraget i relevant og tilstrækkelig omfang,

indgår dog i Ankestyrelsens vurdering af det samlede sagsbehandlingsforløb (se herom nedenfor).

Faglig udredning

Ankestyrelsen vurderer i forbindelse med bedømmelsen af, om sagerne er tilstrækkelig oplyste, og om der er foretaget en faglig udredning i sagerne, om udvalgte lovmæssige krav for udarbejdelse af børnefaglige undersøgelser er overholdt, og om sagerne generelt er oplyst før der træffes afgørelse.

Ankestyrelsen vurderer:

- Om der er udarbejdet en aktuel børnefaglig undersøgelse eller en opdatering af en tidligere udarbejdet børnefaglig undersøgelse.

Hvis der ikke foreligger en aktuel børnefaglig undersøgelse eller en opdatering af en tidligere udarbejdet undersøgelse, vurderer Ankestyrelsen, om der foreligger særlige forhold i sagen, der gør, at dette ikke har haft væsentlig betydning for barnet og indsatsen. Der er dog ikke krav om en børnefaglig undersøgelse, når der iværksættes foreløbig eller akut støtte.

Hvis den børnefaglige undersøgelse er meget mangelfuld, lægges det til grund, at der ikke er udarbejdet en børnefaglig undersøgelse, eksempelvis hvis der foreligger en børnefaglig undersøgelse med en ny dato, hvor indholdet er afskrift fra en tidligere udarbejdet undersøgelse, der ikke er opdateret, og hvor der ikke er udarbejdet en aktuel vurdering.

- Om den børnefaglige undersøgelse er afsluttet inden fire måneder.

Hvis fire måneders fristen ikke er overholdt, foretager Ankestyrelsen i den enkelte sag en konkret vurdering af, om der foreligger særlige forhold, der betyder, at den manglende overholdelse af fristen ikke har haft væsentlig betydning for barnet eller den unge. Det indgår i denne vurdering, om der eksempelvis alene er tale om en kortere overskridelse.

- Om der er udarbejdet en begrundet stillingtagen i den børnefaglige undersøgelse.

Hvis den børnefaglige undersøgelse ikke indeholder en begrundet stillingtagen til, om der er behov for at iværksætte en foranstaltning, og i bekræftende fald af hvilken art, foretager Ankestyrelsen i den enkelte sag en konkret vurdering af, om der foreligger særlige forhold, der betyder, at den manglende overholdelse ikke har haft væsentlig betydning for barnet eller den unge og indsatsen.

- Om den børnefaglige undersøgelse er afsluttet inden afgørelsen.

Hvis den børnefaglige undersøgelse ikke er afsluttet, inden afgørelsen om en foranstaltning er truffet, foretager Ankestyrelsen i den enkelte sag en konkret vurdering af, om der foreligger særlige forhold, der betyder, at denne mangel ikke har haft væsentlig betydning for barnet eller den unge og indsatsen.

- I hvilket omfang de 17 sager, hvori der er truffet afgørelse om en foranstaltning, generelt har været oplyst på afgørelsestedspunktet.

Som beskrevet indledningsvis, så har Ankestyrelsen udvalgt nogle temaer, som er målt. Det betyder, at Ankestyrelsen ikke har vurderet, om alle krav i servicelovens § 50 til en børnefaglig undersøgelse er opfyldt.

Ankestyrelsen vurderer desuden ikke det socialfaglige indhold i de børnefaglige undersøgelser. VISO vurderer socialfagligt de sager, hvor der er udarbejdet en aktuel børnefaglig undersøgelse eller en opdatering til en tidligere udarbejdet børnefaglig undersøgelse.

Valg af relevant indsats

Ankestyrelsen vurderer i forbindelse med valg af relevant indsats, om udvalgte af de lovmæssige krav til udarbejdelse af handleplaner er overholdt. Endvidere foretages en konkret vurdering af, om der er iværksat den relevante og tilstrækkelige støtte til barnet eller den unge ved måleperiodens afslutning.

Handleplaner

Ankestyrelsen vurderer i de 17 afgørelsessager, om lovens krav om udarbejdelse af en handleplan, før der er truffet afgørelse om en foranstaltning, er overholdt.

Ankestyrelsen vurderer:

- Om der er udarbejdet en handleplan

Hvis der ikke foreligger en handleplan omhandlende den aktuelle indsats, vurderer Ankestyrelsen, om der foreligger særlige forhold i sagen, der gør, at dette ikke har haft væsentlig betydning for barnet eller den unge samt for indsatsen.

Ved vurderingen af, om der foreligger en handleplan, indgår, om handleplanen omhandler den aktuelle foranstaltning og angiver konkrete mål i forhold til denne. Hvis handleplanen indholdsmæssigt er meget mangelfuld, er det lagt til grund, at der ikke er udarbejdet en handleplan, eksempelvis hvis det slet ikke fremgår af handleplanen, hvilken indsats den omhandler.

- Om handleplanen er udarbejdet inden afgørelsen.

Hvis handleplanen ikke er udarbejdet, inden afgørelsen om en foranstaltning er truffet, foretager Ankestyrelsen i den enkelte sag en konkret vurdering af, om der foreligger særlige forhold, der betyder, at den manglende handleplan ikke har haft væsentlig betydning for indsatsen. I denne vurdering kan eksempelvis indgå, om handleplanen er udarbejdet, inden foranstaltningen er iværksat.

Som beskrevet indledningsvis har Ankestyrelsen udvalgt nogle temaer, som er målt. Det betyder, at Ankestyrelsen ikke har vurderet, om alle krav i servicelovens § 140 til handleplaner er opfyldt.

Ankestyrelsen vurderer desuden ikke det socialfaglige indhold i handleplanerne.

Aktuel indsats

Ankestyrelsen vurderer ikke, om den specifikke foranstaltning i den konkrete sag er den rette sociale foranstaltning for barnet eller den unge, men foretager en helt konkret vurdering af, om der på tidspunktet for sagsgennemgangen er bekymring for, om kommunen har iværksat den relevante og tilstrækkelige støtte til barnet eller den unge ud fra de beskrevne behov og vanskeligheder. Hvis dette er usikkert, tager Ankestyrelsen sagen op af egen drift, hvilket betyder, at Ankestyrelsen vil foretage en vurdering af, hvorvidt kommunen gør det nødvendige i forhold til barnet eller den unge.

Der kan eksempelvis være tale om sager, hvor der ikke er foretaget en helhedsvurdering af det enkelte barn eller unges forhold og behov for særlig støtte, hvorfor barnet eller den unges aktuelle støtte-behov ikke er tilstrækkelig afdækket.

Opfølgning

Ankestyrelsen anmoder kommunen om, at der i tre af de otte sager om anbringelse, er truffet afgørelse for mere end et år siden. Ankestyrelsen forholder sig i disse tre sager til, om der er sket opfølgning som fastsat i serviceloven. Det vil sige, om der er foretaget:

- Opfølgning 3 måneder efter foranstaltningen er iværksat.
- Opfølgning efter 6 måneder.
- To årlige personrettede tilsyn.

Hvis der ikke er sket lovmæssig opfølgning, foretager Ankestyrelsen i den enkelte sag en konkret vurdering af, om der foreligger særlige forhold, der betyder, at den manglende opfølgning ikke har væsentlig betydning for indsatsen. I vurderingen heraf kan blandt andet indgå, om der er tale om en kortvarig overskridelse af de tidsmæssige krav.

Sager om tilbud efter servicelovens § 11, stk. 3.

Ankestyrelsen vurderer i tre sager om tilbud efter § 11, stk. 3, om tilbuddet, på baggrund af de oplysninger der forelå i sagen, da tilbuddet blev givet, kan imødekomme barnets eller den unges behov. Ved vurderingen lægger Ankestyrelsen vægt på følgende elementer: kompleksitet, problemets tyngde og type, samt oplysninger om barnets eller den unges og familiens forhold.

Ankestyrelsen vurderer i den forbindelse:

- Om sagen er tilstrækkelig oplyst, og der er tale om en afgrænset problemstilling, eller
- Om der er tilstrækkelige oplysninger, men der er tale om en mere kompleks problemstilling, eller
- Om oplysningsgrundlaget er utilstrækkeligt i forhold til at vurdere sagens kompleksitet

Andre forhold i sagsforløbet

Udover vurderingen af de enkelte lovgivningsmæssige krav, foretager Ankestyrelsen i alle 20 sager en vurdering af det samlede sagsforløb. Ankestyrelsen vurderer i den forbindelse, om der er henholdsvis styrker og opmærksomhedspunkter i sagsbehandlingen, som har væsentlig betydning for indsatsen over for barnet, den unge eller familien.

Styrker i sagsbehandlingen kan eksempelvis være:

- Systematisk journalføring med vurderinger og begrundelser for sagsskridt
- Rettidig og relevant håndtering af underretninger
- Inddragelse af relevant børnefaglig ekspertise i sagsbehandlingen, eksempelvis udarbejdelse af psykologiske undersøgelser eller inddragelse af VISO og SISO
- Inddragelse af det professionelle og private netværk
- Tæt opfølgning

Opmærksomhedspunkter i sagsbehandlingen kan eksempelvis være:

- Langsom reaktion på alvorlige underretninger
- Passivitet i sagsbehandlingen
- Mangelfulde sagsbehandlingsskridt
- Manglende helhedsvurdering

VISOs socialfaglige vurdering

VISO har foretaget en socialfaglig vurdering af 10 af de indsendte sager. Udvælgelsen af sagerne er foretaget af Ankestyrelsen ud fra kriteriet om, at der i foranstaltningssagerne foreligger både en børnefaglig undersøgelse samt en handleplan. Indsendte sager, hvor der ikke foreligger en børnefaglig undersøgelse, herunder de sager, der omhandler tilbud om konsulentbistand efter § 11, stk. 3, indgår således ikke i VISOs sagsgennemgang.

VISOs sagsgennemgang har, ligesom Ankestyrelsens sagsgennemgang, til formål at give en pejling af den aktuelle sagsbehandlingskvalitet, på baggrund af kommunens udviklingsforløb og igangsatte initiativer på området. VISOs sagsgennemgang fremhæver styrker og udviklingspunkter i sagsbehandlingen, ud fra et socialfagligt perspektiv. Derudover sammenholdes resultaterne fra den aktuelle sagsgennemgang med sagsgennemgangen gennemført ved start, for at give en indikation på udviklingen i kommunens sagsbehandling.

VISOs hovedkonklusioner

Samlet set vurderer VISO:

- Der er løbende god aktivitet i sagerne. Det betyder, at der sagsbehandles i alle sager, og at alle samtaler med eksempelvis forældre og fagpersoner noteres i sagerne. Der er altid en passende overskrift, der beskriver indholdet i journalnotatet, og journalen er i øvrigt nem at navigere i. Der mangler imidlertid løbende faglige vurderinger i journalen.
- Underretningen udredes med en bestemt socialfaglig metode, der hjælper med at vurdere risikofaktorerne og beskyttelsesfaktorerne hos barnet, og der udarbejdes en fokusering af problemstillingen.
- I underretningssamtalerne kan der med fordel være fokus på forældrenes indsigt og formåen i forhold til den konkrete problemstilling.

- De børnefaglige undersøgelser er fokuserede fra starten, men flere forhold bør undersøges mere i dybden herunder eksempelvis forældrekompetencerne. I mange af sagerne ses det, at indhentede oplysninger indsættes uredigeret i undersøgelserne.
- Beskrivelserne af børn og forældre kommer til at fremstå som lange sammendrag fra samtaler, hvilket uoverskueliggør læsningen.
- Analyserne i de børnefaglige undersøgelser er gode, og der anvendes relevant teori.
- Der er en rød tråd fra analyserne til den faglige vurdering.
- Der mangler en tættere beskrivelse af barnets og forældrenes netværk, og en vurdering af om netværket har ressourcer, som kan benyttes.
- Der er oftest et godt tværprofessionelt arbejde i sagerne med eksterne samarbejdspartnere.
- Både børn og forældre inddrages i sagerne.
- Der mangler handleplaner i flere sager og målene i eksisterende handleplaner er ikke altid målbare.

Inddragelse

Inddragelse af forældre

Det fremgår af sagerne, at forældrene inddrages. Det kommer til udtryk ved, at forældrenes holdninger og meninger nedskrives i journalen, og der bliver altid kvitteret for modtagelsen af mail og opkald. I en sag ses der daglige og ugentlige mails fra en far, hvor kommunen altid svarer og validerer farens følelser, samtidig med at kommunen holder fast i barnets behov. Generelt ses der megen samtale-aktivitet med forældrene. I en anden sag er forældrene vanskelige at opnå kontakt til, og inddragelsen er også vanskeliggjort af farens modstand mod kommunen. Faren er vred, fremsætter trusler og forlader eller aflyser møder. I denne sag kommunikeres der skriftligt, og farens holdning skriftliggøres. Der er også eksempler på, at forældrene ikke orienteres om, hvilken foranstaltning der igangsættes, og kommunen kender således ikke forældrenes holdning og forventning til den kommende hjælp.

Inddragelse af børn

Der er både eksempler på, at børnene inddrages i høj grad, og omvendt eksempler på, at der ikke afholdes børnesamtaler om den påtænkte foranstaltning. I en sag ses det, at kommunen flere gange besøger barnet i hjemmet i et forsøg på at få barnets perspektiv. Det er svært, fordi barnet ikke ønsker at tale, men kommunen fortsætter med at besøge barnet. Kommunen dokumenterer i journalen, hvordan der tales til barnet, hvad barnet svarer, hvordan barnets mimik er under samtalen, og hvilke spørgsmål barnets stilles, og løbende i journalnotatet indarbejdes der små faglige vurderinger. Det vurderer VISO er positivt. I en anden sag har den ene forældre et alkoholmisbrug. Der er en god samtale med barnet om, hvordan barnet har det, når den voksne drikker, og hvordan barnet kan se, at den voksne er påvirket af alkohol. Barnet svarer med levende fortællinger om, hvad den voksne gør, hvordan den voksne ser ud i påvirket tilsted, hvad barnet føler, når det sker, og hvad barnets behov for hjælp er set fra barnets eget synspunkt. I en tredje sag skal en pige anbringes, og kommunen får ikke talt med pigen om anbringelse forud for anbringelsen. Det er en pige, som er alvorlig omsorgssvigtet og bange, hvorfor en børnesamtale og dermed en forberedelse på, hvad der skal ske, vil have stor betydning for pigen. I denne sag er det også svært at få barnet i tale ved et tilsynsbesøg i plejefamilien, og kommunen kunne måske indhente barnets perspektiv via et brev eller spørgeskema.

Kommunen kan overveje, hvorvidt alle børnesamtaler skal afsluttes med en faglig vurdering og en stillingtagen til, hvad næste skridt bør være i sagen. Løbende faglige vurderinger vil bidrage til et fokuseret børnesyn i sagerne.

Generelt balancerer kommunen forholdsvis fint i forhold til at inddrage børnenes udsagn, uden de indirekte pålægger børnene at tage beslutninger om forhold de blandt andet ikke er modne til. I en overgrebssag udfoldes barnets udsagn, så man får et god forståelse for barnets indre liv, og hvilken adfærd fra farens side, der hypotetisk ligger til grund for barnets lidt grænseløse adfærd. I denne konkrete sag ses det, at kommunen lytter til – og taler med - barnet om, hvad der kan være årsagen til, at barnet har det svært.

Kommunen kunne med fordel også indhente et ydre perspektiv på barnet, eksempelvis gennem PPR eller børnepsykologiske undersøgelser.

Inddragelse af det professionelle netværk

I sagerne er der et godt tværfagligt samarbejde. Der ses eksempler på samarbejde med lokalpsykiatrien, hvor der fremgår en høj grad af forståelse for hinandens fagligheder, sideløbende med et fokus på sektoransvarligheden, underforstået at lokalpsykiatrien bærer behandlingsansvaret for moren, og kommunen har ansvaret for at kompensere eller udvikle forældrekompetencerne og have fokus på barnets behov. Ligeledes indledes der i en anden sag et samarbejde med alkoholambulatoriet, i forhold til at der skal aflægges rene urinprøver. De bliver sendt til familieafdelingen, og dermed bliver et eventuelt misbrug kortlagt. I en overgrebs sag bliver der handlet forsvarligt tværfagligt i forhold til at inddrage både politiet og børnehuset.

Der indhentes derudover også statusbeskrivelser fra skoler eller andre, og ofte er dette indledt med en besked om, hvad der ønskes særligt fokus på i beskrivelsen. Det vurderer VISO er positivt.

Der kunne med fordel være et tættere samarbejde med PPR herunder med inddragelse af barnets PPV. Alternativt kan kommunen i særlige komplekse sager indhente anden form for psykologisk viden om barnets følelsesmæssige og intellektuelle styrker og udfordringer, og dermed vurdere hvilken støtte barnet har brug for.

Faglig udredning

Underretninger

Underretningerne bliver altid udredt med hjælp fra en bestemt socialfaglig metode, der hjælper til at vurdere risikofaktorerne og beskyttelsesfaktorerne hos barnet. Underretningerne håndteres oftest sikkert, og skriftligheden er god. I mange af sagerne, ses der velbegrundede faglige vurderinger af, hvorfor der iværksættes en børnefaglig undersøgelse. Der udarbejdes en fokusering af problemstillingen, hvor der redegøres for, hvad der skal undersøges. Modtagelsen giver også direkte råd og vejledning til forældrene, hvilket vurderes positivt. VISO vurderer, at børnene i et par af sagerne burde inddrages mere i forhold til selve udredningen af underretningerne.

Genvurderinger

VISO ser i par sager at, at der udarbejdes en begrundet genvurdering, hvor den faglige argumentation bygges op omkring alle de underretninger som er indgået i sagen det sidste år. Det er i denne sag meget tydeligt, at kommunen har kigget sagen grundigt igennem, blandt andet fordi de skriftligt noterer og gengiver underretningernes indhold og slutter med en faglig vurdering. Det viser en grundighed og et godt overblik i sagen.

Der er en rød tråd fra underretningerne til de børnefaglige undersøgelser

VISO ser flere gange i sagerne, at Modtagelsens fokusering af underretningerne bliver anvendt som begrundelse for, hvorfor der skal udarbejdes en børnefaglig undersøgelse, hvilket vurderes at være positivt.

De børnefaglige undersøgelser

De børnefaglige undersøgelser er som nævnt ofte afgrænset af et fokus og en problemstilling, så det tydeligt fremgår, hvad der skal undersøges. Ikke alle undersøgelser er færdige inden for de fire måneder, og selv om nogle af familierne sideløbende får støtte, er det et væsentligt at undersøgelserne afsluttes inden for fristen.

VISO bemærker, at de børnefaglige undersøgelser ofte er meget lange, fordi der kopieres lange tekster fra udtalelser, underretninger og referater fra børnesamtaler ind i undersøgelserne. Dette svækker læsevenligheden af undersøgelserne, da man skal igennem meget usorteret datamateriale. Der mangler en selvstændig tekst fra kommunen, så indholdet i undersøgelserne ikke blot er en gengivelse af de forløbne samtaler afholdt som led i undersøgelsen.

Under forholdet "udvikling og adfærd" er barnets udviklingshistorie ikke altid undersøgt og udfoldet, hvilket kommer til at mangle i analysefasen. Herudover mangler der ofte oplysninger om forældrekompetencer, og dermed hvilke konkrete handlinger forældrene bidrager med i forhold til børnenes problemstillinger. Eksempelvis har en forældre i en af sagerne en alvorlig psykiatrisk lidelse, og det undersøges ikke, hvordan dette spiller ind på evnen i forhold til at give barnet nærvær, tryk og følelsesmæssig stimulering.

VISO anbefaler, at kommunen i allerede eksisterende sager redegør for, hvilken hjælp og relevant støtte forældrene har fået tilbudt i forhold til at udvikle (fortælle om/sandsynliggøre) deres evne til at tage sig af barnet, og hvordan forældrene har reageret på dette.

Der mangler ofte en belysning af forældrenes private netværk, og hvorvidt netværket konkret er en ressource for barnet. Hvis netværket ikke er en ressource, skal det fremgå, at forældreparret har et begrænset netværk. Det skal herunder fremgå, hvordan dette kommer til udtryk, og modsat på hvilken måde netværket eventuelt kan støtte.

Der mangler som anført en del flere detaljerede oplysninger under de forskellige forhold i den børnefaglige undersøgelse, som burde have været indhentet, eksempelvis via samtaler med forældrene om børnene og deres egne kompetencer. VISO vurderer dette desuagtet, at kommunen dels anvender relevant teori til at fortolke oplysningerne fra undersøgelserne og dels også viser i deres analyse, at de faktisk har et kendskab til forældrene og deres kompetencer. Problemet opstår, fordi der trækkes overordnede forhold frem i analysen, som ikke allerede fremgår af selve beskrivelsesdelen – eksempelvis vedr. forældrekompetencerne. De manglende detaljerede oplysninger komplicerer fastsættelsen af konkrete mål i handleplanen. De faglige vurderinger i sagerne er begrundende, og VISOs indtryk er, at de børnefaglige undersøgelser konkret hjælper til at finde en foranstaltning.

Valg af indsats

I forhold til valg af indsats vurderer VISO, at der i de fleste sager er udarbejdet faglige udredninger, der gør det muligt at pege på en indsats for barnet/den unge og familien. VISO vurderer også, at der anvendes en bred vifte af tilbud i sagerne.

Der er eksempler på, at handleplanerne mangler at opstille specifikke og konkrete mål for indsatsen. I flere af de gennemgåede handleplaner ses det, at der opstilles mål, som f.eks. at barnet/den unge skal have større selvtilid, mindre skyldfølelse og selvværd, eller der skal være

fokus på aldersvarende udvikling og trivsel. Mål af denne karakter fremstår fagligt indforståede og er svære at følge op på i praksis. De manglende detaljerede mål kan måske skyldes, at der mangler detaljer i beskrivelserne af forældrene og børnene.

Opfølgning

I de gennemgåede sager vurderes det svært at se en gennemgående systematik i udarbejdelsen og eventuelle revisioner af handleplanerne. VISO får ikke indtryk af, at handleplanerne altid fungerer som virksomme styringsværktøjer på opfølgningssagerne. I en af opfølgningssagerne er stort set de samme mål beskrevet i handleplanerne efter opfølgningssagerne.

Bortset fra dette følges der altid godt op i sagerne, og der skrives forståelige journalnotater om opfølgningssagerne. Det er lidt med forskel, hvem der inviteres på møderne. Der er eksempler på, at skolen inviteres med på et opfølgningssage, hvilket vurderes positivt. I en anden sag bliver der læst en status op fra børnehaven, og på den måde får børnehaven en stemme på mødet.

Bilag 2 Datakilder og metode

Dette bilag uddyber de datakilder og metoder der ligger til grund for Task Forcens analyse og dermed for rapporten.

Skriftligt materiale

Fredericia Kommune har indsendt forskellige dokumenter til Task Forcen. Det drejer sig blandt andet om politikker på børne- og ungeområdet samt arbejdsgange og øvrige dokumenter, der tegner et billede af organiseringen af sagsbehandlingen i kommunen. Dette skriftlige materiale er blevet gennemgået af Task Forcen forud for interviewene for at kvalificere de spørgsmål, der stilles her. Derudover har Task Forcen anvendt materialet til at belyse, om der er sammenhæng imellem de skriftlige materialer og kommunens praksis.

Interview

Task Forcen har afholdt en række semistrukturerede gruppeinterviews med ledere, medarbejdere og samarbejdspartnere i kommunen. Der er foretaget 7 interview med i alt 37 personer. Tabel 1 herunder giver et overblik over interviewgrupperne og antallet af interviewpersoner.

Tabel 1. Interviewgrupper og interviewpersoner.

	Antal interviewpersoner
Rådgivere i modtagelsen	6
Rådgivere i Familierådgivningen	5
Rådgivere i Ungdomsrådgivningen	5
Ledere og faglige konsulenter	6
Øverste ledelse	2
Leverandører	7
Almenområdet (skole, dagtilbud, sundhedspleje)	6
<i>Samlet antal interviewpersoner</i>	37

De interviewede kan, uanset deres organisatoriske placering, kun udtale sig om udfordringerne i sagsarbejdet set ud fra deres eget perspektiv. Det følger heraf, at de problemstillinger der fremhæves i Task Forcens analyse på baggrund af interviewene ikke nødvendigvis fremstår lige tydeligt eller betydelige i alle dele af organisationen.

Ankestyrelsens juridiske sagsgennemgang

Ankestyrelsens sagsgennemgang omhandler 20 af kommunens sager. Ankestyrelsen foretager en juridisk gennemgang af sagerne, og tager stilling til, om udvalgte lovkrav inden for de valgte temaer er overholdt.

I det følgende gives først et overblik over de typer af sager, Ankestyrelsen har gennemgået. Derefter beskrives Ankestyrelsens vurderingsgrundlag for sagsgennemgangen. Resultaterne af sagsgennemgangen præsenteres i rapportens kapitler og i bilag 1.

Oversigt over de gennemgåede sager

Kommunen er blevet bedt om at indsende 20 verserende sager fordelt efter kriterier fastsat af Ankestyrelsen.

Sagstyperne er:

- 17 sager, hvor der er truffet afgørelse om en foranstaltning efter servicelovens § 52.
- Tre sager, hvor der ikke er truffet afgørelse om en foranstaltning, men tilbudt en indsats efter servicelovens § 11, stk. 3.1

Mere specifikt blev kommunen bedt om at de 17 afgørelsessager fordeler sig på otte sager om anbringelse, tre sager om aflastning, tre sager om kontaktperson og tre sager om familiebehandling. Kommunen er bedt om at udvælge sagerne efter følgende kriterier:

- Sagerne skal være verserende, det vil sige, at der ikke må være tale om en afsluttet indsats.
- Sagerne skal omhandle børn og unge mellem 0 og 17 år med særlige behov – dog ikke alene med fysiske handicaps.
- Kommunen skal have været handlekommune for barnet eller den unge det seneste år.

Desuden skal følgende kriterier være opfyldt:

- Afgørelsen om en foranstaltning eller tilbuddet om støtte efter servicelovens § 11, stk. 3, skal være så ny som mulig og være truffet/givet inden for det seneste år. For at få indblik i arbejdet med opfølgning er kommunen dog bedt om, at afgørelserne i tre af de indsendte anbringelsessager er mere end et år gamle.
- Sagerne må ikke have været anket til og/eller behandlet i Ankestyrelsen. Sagerne må heller ikke have været behandlet af Ankestyrelsen efter servicelovens § 65.
- Der må ikke være tale om flere sager fra samme familie.

I det følgende uddybes vurderingsgrundlaget for Ankestyrelsens sagsgennemgang.

Vurderingsgrundlag i sager, hvor der er truffet afgørelse om en foranstaltning

I de sager, hvor der er truffet afgørelse om en foranstaltning i måleperioden vurderer Ankestyrelsen sagsbehandlingen i forhold til den aktuelle afgørelse med fokus på, om udvalgte af de krav som lovgivningen stiller, når der træffes afgørelse om foranstaltninger til børn og unge, er overholdt. Det drejer sig om reglerne om, at der forud for en afgørelse skal udarbejdes en børnefaglig undersøgelse og en handleplan, at der skal ske inddragelse af barnet eller den unge,

blandt andet ved afholdelse af en børnesamtale. Desuden vurderer Ankestyrelsen i nogle af sagerne, om der er foretaget systematisk opfølgning efter, at der er iværksat en foranstaltning.

Reglerne for kommunens sagsbehandling i børnesager findes blandt andet i serviceloven. Ud over bestemmelserne i servicelovens §§ 48 og 50, stk. 3 om samtale med barnet eller den unge og børnesamtalen, der indeholder en mulighed for at fravige kravet om samtalen, er der i reglerne i serviceloven ikke hjemmel til at fravige disse. I sagsgennemgangen har Ankestyrelsen imidlertid valgt at supplere målingen med en vurdering af, om den manglende overholdelse af en regel har haft væsentlig betydning i sagens forløb. Ved manglende overholdelse af en lovbestemmelse har Ankestyrelsen helt konkret vurderet, om der foreligger særlige forhold, der betyder, at dette ikke har væsentlig betydning for barnet eller den unge og indsatsen. Der kan på forhånd ikke fastsættes generiske kriterier for denne vurdering. Det beror på en helt konkret vurdering i den enkelte sag.

I sagsgennemgangen belyses følgende temaer:

- Inddragelse
 - Inddragelse af barnet eller den unge og forældremyndighedsindehaver i sagsforløbet
 - Børnesamtale efter servicelovens § 48
- Faglig udredning
 - Børnefaglig undersøgelse efter servicelovens § 50
- Valg af indsats
 - Handleplanen efter servicelovens § 140
 - Vurdering af den aktuelle indsats til barnet eller den unge
- Opfølgning
 - Tre-måneders opfølgning
 - Seks-måneders opfølgning
 - Personrettet tilsyn i anbringelsessager

De følgende afsnit uddyber vurderingsgrundlaget for de sager, hvor der er truffet afgørelse om en foranstaltning.

Inddragelse af barnet eller den unge og forældremyndighedsindehaver

Ankestyrelsen foretager en vurdering af, om barnet eller den unge og forældremyndighedsindehaver i tilstrækkeligt og relevant omfang er inddraget i sagsbehandlingen, samt en vurdering af, om de lovmæssige krav om inddragelse af barnet eller den unge og forældremyndighedsindehaver ved udarbejdelsen af den børnefaglige undersøgelse er overholdt, ligesom Ankestyrelsen vurderer, om reglerne for gennemførelse af børnesamtalen forud for, at der træffes afgørelse er overholdt.

Ankestyrelsen vurderer desuden om forældremyndighedsindehaver og barnet eller den unge er systematisk inddraget i sagsbehandlingen frem til afgørelsen om en foranstaltning efter servicelovens § 52.

Ved vurderingen af om forældremyndighedsindehaver er inddraget indgår bl.a.:

- Om dennes holdning til, om der er grundlag for at iværksætte foranstaltninger og i bekræftende fald af hvilken art disse bør være, er beskrevet i den børnefaglige undersøgelse. (begrunder stillingtagen)
- Om processen i forhold til inddragelse styres systematisk af sagsbehandleren. (Hvis der er tale om utilstrækkelig eller uhensigtsmæssig inddragelse af forældremyndighedsindehaver vil dette eventuelt også medføre, at Ankestyrelsen anser det som et opmærksomhedspunkt i den samlede vurdering af sagsbehandlingsforløbet.)

Ved vurderingen af om barnet eller den unge er inddraget indgår bl.a.:

- Om der er talt med barnet eller den unge i forbindelse med udarbejdelse af den børnefaglige undersøgelse.
- Om barnet eller den unges holdning til, om der er grundlag for at iværksætte foranstaltninger og i bekræftende fald af hvilken art disse bør være er beskrevet. (begrunder stillingtagen)
- Om reglerne om gennemførelse af børnesamtalen er overholdt, herunder:
 - Om der inden der er truffet afgørelse er afholdt en samtale med barnet/den unge om foranstaltningen.
 - Om der er talt med barnet eller den unge om foranstaltningen i forbindelse med den børnefaglige undersøgelse.
 - Om Ankestyrelsen er enig, hvis der ikke talt med barnet eller den unge.

Hvis der ikke er afholdt en børnesamtale i overensstemmelse med reglerne i § 48 vurderer Ankestyrelsen, om der i den enkelte sag foreligger særlige forhold, der betyder, at den manglende børnesamtale ikke har haft væsentlig betydning for barnet eller den unge og indsatsen.

I forbindelse med bedømmelsen af inddragelse vurderer Ankestyrelsen ikke om det private netværk er afdækket og inddraget i sagsbehandlingen. Dette indgår i VISOs socialfaglige vurdering. Spørgsmålet om, hvorvidt netværket er inddraget i relevant og tilstrækkelig omfang indgår dog i Ankestyrelsens vurdering af det samlede sagsbehandlingsforløb (se herom nedenfor).

Faglig udredning

Ankestyrelsen vurderer i forbindelse med bedømmelsen af, om sagerne er tilstrækkelig oplyste, og om der er foretaget en faglig udredning i sagerne, om udvalgte lovmæssige krav for udarbejdelse af børnefaglige undersøgelser er overholdt og om sagerne generelt er oplyst før der træffes afgørelse.

Ankestyrelsen vurderer:

- Om der er udarbejdet en aktuel børnefaglig undersøgelse eller en opdatering af en tidligere udarbejdet børnefaglig undersøgelse.

Hvis der ikke foreligger en aktuel børnefaglig undersøgelse eller en opdatering af en tidligere udarbejdet undersøgelse vurderer Ankestyrelsen, om der foreligger særlige forhold i sagen, der gør at dette ikke har haft væsentlig betydning for barnet og indsatsen. Der er dog ikke krav om en børnefaglig undersøgelse, når der iværksættes foreløbig eller akut støtte.

Hvis den børnefaglige undersøgelse er meget mangelfuld lægges det til grund, at der ikke er udarbejdet en børnefaglig undersøgelse, eksempelvis hvis der foreligger en børnefaglig undersøgelse med en ny dato, hvor indholdet er afskrift fra en tidligere udarbejdet undersøgelse, der ikke er opdateret, og hvor der ikke er udarbejdet en aktuel vurdering.

- Om den børnefaglige undersøgelse er afsluttet inden fire måneder.

Hvis fire måneders fristen ikke er overholdt, foretager Ankestyrelsen i den enkelte sag en konkret vurdering af om der foreligger særlige forhold, der betyder at den manglende overholdelse af fristen ikke har haft væsentlig betydning for barnet eller den unge. Det indgår i denne vurdering, om der eksempelvis alene er tale om en kortere overskridelse.

- Om der er udarbejdet en begrundet stillingtagen i den børnefaglige undersøgelse.

Hvis den børnefaglige undersøgelse ikke indeholder en begrundet stillingtagen til, om der er behov for at iværksætte en foranstaltning, og i bekræftende fald af hvilken art, foretager Ankestyrelsen i den enkelte sag en konkret vurdering af, om der foreligger særlige forhold, der betyder at den manglende overholdelse ikke har haft væsentlig betydning for barnet eller den unge og indsatsen.

- Om den børnefaglige undersøgelse er afsluttet inden afgørelsen.

Hvis den børnefaglige undersøgelse ikke er afsluttet, inden afgørelsen om en foranstaltning er truffet, foretager Ankestyrelsen i den enkelte sag en konkret vurdering af, om der foreligger særlige forhold, der betyder at denne mangel ikke har haft væsentlig betydning for barnet eller den unge og indsatsen.

- I hvilket omfang de sager, hvori der er truffet afgørelse om en foranstaltning, generelt har været oplyst på afgørelsestidspunktet.

Som beskrevet indledningsvis, så har Ankestyrelsen udvalgt nogle temaer, som er målt. Det betyder, at Ankestyrelsen ikke har vurderet, om alle krav i servicelovens § 50 til en børnefaglig undersøgelse er opfyldt.

Ankestyrelsen vurderer desuden ikke det socialfaglige indhold i de børnefaglige undersøgelser. VISO vurderer socialfagligt de sager, hvor der er udarbejdet en aktuel børnefaglig undersøgelse eller en opdatering til en tidligere udarbejdet børnefaglig undersøgelse.

Valg af relevant indsats

Ankestyrelsen vurderer i forbindelse med valg af relevant indsats, om udvalgte af de lovmæssige krav til udarbejdelse af handleplaner er overholdt. Endvidere foretages en konkret vurdering af om der er iværksat den relevante og tilstrækkelige støtte til barnet eller den unge ved måleperiodens afslutning.

Handleplaner

Ankestyrelsen vurderer i afgørelsessagerne, om lovens krav om udarbejdelse af en handleplan, før der er truffet afgørelse om en foranstaltning, er overholdt.

Ankestyrelsen vurderer:

- Om der er udarbejdet en handleplan

Hvis der ikke foreligger en handleplan omhandlende den aktuelle indsats vurderer Ankestyrelsen, om der foreligger særlige forhold i sagen, der gør at dette ikke har haft væsentlig betydning for barnet eller den unge samt for indsatsen.

Ved vurderingen af om der foreligger en handleplan indgår, om handleplanen omhandler den aktuelle foranstaltning og angiver konkrete mål i forhold til denne. Hvis handleplanen indholdsmæssigt er meget mangelfuld, er det lagt til grund, at der ikke er udarbejdet en handleplan, eksempelvis hvis det slet ikke fremgår af handleplanen, hvilken indsats den omhandler.

- Om handleplanen er udarbejdet inden afgørelsen.

Hvis handleplanen ikke er udarbejdet, inden afgørelsen om en foranstaltning er truffet, foretager Ankestyrelsen i den enkelte sag en konkret vurdering af, om der foreligger særlige forhold, der betyder at den manglende handleplan ikke har haft væsentlig betydning for indsatsen. I denne vurdering kan eksempelvis indgå, om handleplanen er udarbejdet, inden foranstaltningen er iværksat.

Som beskrevet indledningsvis har Ankestyrelsen udvalgt nogle temaer, som er målt. Det betyder, at Ankestyrelsen ikke har vurderet, om alle krav i servicelovens § 140 til handleplaner er opfyldt.

Ankestyrelsen vurderer desuden ikke det socialfaglige indhold i handleplanerne.

Aktuel indsats

Ankestyrelsen vurderer ikke, om den specifikke foranstaltning i den konkrete sag, er den rette sociale foranstaltning for barnet eller den unge, men foretager en helt konkret vurdering af, om der på tidspunktet for sagsgennemgangen er bekymring for, om kommunen har iværksat den relevante og tilstrækkelige støtte til barnet eller den unge ud fra de beskrevne behov og vanskeligheder. Hvis dette er usikkert, tager Ankestyrelsen sagen op af egen drift, hvilket betyder, at Ankestyrelsen vil foretage en vurdering af, hvorvidt kommunen gør det nødvendige i forhold til barnet eller den unge.

Der kan eksempelvis være tale om sager, hvor der ikke er foretaget en helhedsvurdering af det enkelte barn eller unges forhold og behov for særlig støtte, hvorfor barnet eller den unges aktuelle støtte-behov ikke er tilstrækkelig afdækket.

Opfølgning

Ankestyrelsen anmoder kommunen om, at der i tre af de fem sager om anbringelse, er truffet afgørelse for mere end et år siden. Ankestyrelsen forholder sig i disse tre sager til, om der er sket opfølgning som fastsat i serviceloven. Dvs. om der er foretaget:

- Opfølgning 3 måneder efter foranstaltningen er iværksat.
- Opfølgning efter 6 måneder.

- To årlige personrettede tilsyn.

Hvis der ikke er sket lovmæssig opfølgning, foretager Ankestyrelsen i den enkelte sag en konkret vurdering af, om der foreligger særlige forhold, der betyder at den manglende opfølgning ikke har væsentlig betydning for indsatsen. I vurderingen heraf kan bl.a. indgå, om der er tale om en kortvarig overskridelse af de tidsmæssige krav.

Sager om tilbud efter servicelovens § 11, stk. 3.

Ankestyrelsen vurderer i tre sager om tilbud efter § 11, stk. 3, om tilbuddet på baggrund af de oplysninger der forelå i sagen, da tilbuddet blev givet, kan imødekomme barnets eller den unges behov. Ved vurderingen lægger Ankestyrelsen vægt på følgende elementer: kompleksitet, problemets tyngde og type, samt oplysninger om barnets eller den unges og familiens forhold. Ankestyrelsen vurderer i den forbindelse:

- Om sagen er tilstrækkelig oplyst og der er tale om en afgrænset problemstilling, eller
- Om der er tilstrækkelige oplysninger, men der er tale om en mere kompleks problemstilling, eller
- Om oplysningsgrundlaget er utilstrækkeligt i forhold til at vurdere sagens kompleksitet

Andre forhold i sagsforløbet

Udover vurderingen af de enkelte lovgivningsmæssige krav, foretager Ankestyrelsen i alle 20 sager en vurdering af det samlede sagsforløb. Ankestyrelsen vurderer i den forbindelse, om der er henholdsvis styrker og opmærksomhedspunkter i sagsbehandlingen, som har væsentlig betydning for indsatsen over for barnet, den unge eller familien.

Styrker i sagsbehandlingen kan eksempelvis være:

- Systematisk journalføring med vurderinger og begrundelser for sagsskridt
- Rettidig og relevant håndtering af underretninger
- Inddragelse af relevant børnefaglig ekspertise i sagsbehandlingen, eksempelvis udarbejdelse af psykologiske undersøgelser eller inddragelse af VISO og SISO
- Inddragelse af det professionelle og private netværk
- Tæt opfølgning

Opmærksomhedspunkter i sagsbehandlingen kan eksempelvis være:

- Langsom reaktion på alvorlige underretninger
- Passivitet i sagsbehandlingen
- Mangelfulde sagsbehandlingskridt
- Manglende helhedsvurdering

VISOs socialfaglige sagsgennemgang

VISOs sagsgennemgang omhandler otte af kommunens sager. VISO foretager en socialfaglig vurdering af sagerne, og tager stilling til den socialfaglige kvalitet i sagsbehandlingen, inden for de fire temaer.

VISO gennemgår afgørelsessager, hvor der foreligger en aktuel børnefaglig undersøgelse, enten i form af en ny børnefaglig undersøgelse eller en opdatering af en tidligere udarbejdet børnefaglig undersøgelse. Derudover gennemgår VISO opfølgningssager. Det betyder, at afgørelsessager uden en aktuel børnefaglig undersøgelse og sager om støtte efter § 11, stk. 3 ikke er omfattet af VISOs sagsgennemgang.

Den socialfaglige vurdering finder sted efter Ankestyrelsens gennemgang af sagerne og tager afsæt i Ankestyrelsens udarbejdede oversigt over hændelser i den enkelte sag. Oversigten bidrager til at kvalificere den socialfaglige stillingtagen til, hvilke dokumenter, der skal anvendes til brug for belysning af temaerne.

I det følgende uddybes vurderingsgrundlaget for VISOs sagsgennemgang. Resultaterne af sagsgennemgangen præsenteres i rapportens kapitler og i bilag 1.

Inddragelse

Under temaet inddragelse foretager VISO en socialfaglig vurdering af, i hvilken grad barnet/den unge, forældremyndighedsindehavere samt barnets/den unges øvrige netværk, er inddraget relevant i sagsbehandlingen.

I VISOs sagsgennemgang vurderes der blandt andet på:

- I hvilket omfang og hvordan barnet/den unge og forældremyndighedsindehavere informeres og inddrages i forbindelse med underretninger, afgørelser om opstart af børnefaglige undersøgelser og i møder/samtaler i forbindelse med sagsbehandlingen.
- Om kommunen beskriver i sagen, hvilke aspekter der evt. kan gøre samarbejdet med familien vanskeligt, og i givet fald hvordan dette håndteres
- Om kommunen forsøger at indhente viden om barnet i de situationer, hvor direkte kommunikation med barnet ikke er mulig
- I hvilken grad barnet, forældremyndighedsindehavere og netværket ses inddraget i møder og samtaler omkring barnet

Faglig udredning

I forhold til en socialfaglig vurdering af den faglige udredning i sagerne, vurderer VISO primært på arbejdet med de børnefaglige undersøgelser. VISO vurderer herunder den socialfaglige kvalitet i forhold til, hvordan der indhentes viden til brug for udredningen og hvordan der udarbejdes socialfaglige analyser og vurderinger i sagerne.

VISOs sagsgennemgang vurderes der blandt andet på:

- Hvordan den børnefaglige undersøgelse udarbejdes metodisk
- Hvordan den børnefaglige undersøgelse er planlagt/tilrettelagt, herunder
 - Hvordan det sikres, at undersøgelsen afdækker problemstillingen på en relevant måde (F.eks. via tragtninger eller faglige vurderinger)
 - Om og i så fald hvordan der er udarbejdet en procesmæssig forberedelse af undersøgelsen (f.eks. via en undersøgelsesplan)
- Om der er indhentet tilstrækkelig og relevant viden til at afdække problemstillingen, herunder
 - Om der er indhentet og anvendt tværfaglig viden og/eller specialviden i undersøgelsen

- Hvordan netværkets beskrivelser og vurderinger er inddraget i undersøgelsen
- Hvordan familiens generelle levevilkår er udfoldet i undersøgelsen
- Om der er udarbejdet en fyldestgørende analyse af barnets ressourcer og udfordringer, herunder
 - Om der findes analyser af både ressourcer og udfordringer i forhold til barnet/den unge og familien
 - Om de indhentede oplysninger inddrages og anvendes i analysen
 - Om der anvendes relevant teoretisk, empirisk og erfaringsbaseret socialfaglig viden om barnets/den unges specifikke problemstillinger i analysen
- Om der er udarbejdet en relevant socialfaglig vurdering på baggrund af analysen, herunder
 - Om der ses en tydelig adskillelse af beskrivelser og faglige vurderinger i undersøgelsen
 - Om den faglige vurdering er i overensstemmelse med beskrivelser, observationer og analyse

Valg af indsats

I forhold til valg af indsats vurderer VISO om valget af indsats afspejler det samlede behov, som udredningen har afdækket. VISO vurderer ligeledes, om den valgte indsats er tydelig og velargumenteret og om rammerne og målene for indsatsen er klare.

VISOs sagsgennemgang vurderes der blandt andet på:

- Om der er overensstemmelse mellem den socialfaglige vurdering og valg af indsats, herunder
 - Om undersøgelsens beskrivelser er omformuleret til beskrivelse af barnets/den unges støttebehov
- Om der i handleplanen er taget stilling til alle fokusområder? Og hvis ikke, om det så er begrundet, hvorfor ét eller fokusområder, ikke er en del af handleplanen
- Om den støtte, der iværksættes, er i overensstemmelse med vurderingen af støttebehovet

Opfølgning

I forhold til opfølgning forholder VISO sig til det socialfaglige indhold samt kvalitet i opfølgningerne i sagerne.

VISOs sagsgennemgang vurderes der blandt andet på:

- Hvordan der følges op på indsatsen, herunder
 - Om der følges systematisk op på effekten af indsatsen for barnets udvikling
 - Om der ses en løbende dialog omkring mål og udvikling fra foranstaltningen iværksættes
- Hvorvidt og hvordan handleplanen anvendes som et aktivt redskab i opfølgningen, herunder
 - Om målene i handleplanen er konkrete og målbare
 - Om det fremgår i handleplanen, hvem der har ansvaret for de forskellige dele af målene i forhold til at målene indfries
 - Om indsats og mål i handleplanen løbende revideres

Socialstyrelsen

Socialstyrelsen
Edisonsvej 1
5000 Odense C
Tlf.: 72 42 37 00

www.socialstyrelsen.dk

januar 2022